Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia, lat

Menardus <Eisnacensis>

[Basel], 1475

Incipit secundus [liber machabeorum]

urn:nbn:de:bsz:31-313543

Visual Library

cium viri· et tranſierūt poſt eū· Et diuiſit̄ po-
puli: et equites in medio peditum. Erat aūt eq
tat9 adūſariorū copioſus nimis. Et exclama
uerūt ſacris tub: et i fugā cōuerſus ē cendebeus
et caſtra ei9· et ceciderūt ex eis mlti vulnerati: re
ſidui aūt i munitionē fugerūt. Tūc vulnerat9
eſt iudas frater iohānis Johannes aūt iſecu
tus ē eos donec venit cedromā q̄ edificauit: et
fugerūt vſq3 ad turres q̄ erāt i agris azoti: ⁊
ſuccēdit eas igni Et ceciderūt ex illis duo mili
a virorū: et reuſus ē in iudeā i pace. Et ptolo
me9 fili9 abobi conſtitut9 erat dux in cāpo ieri
cho: et habebat argentū et aurum mltū Erat
enim gener· ſummi ſacerdotis· Et exaltatū ē
cor eius: et volebat obtinere regionem: ⁊ cogi
tabat dolū aduerſus ſimonem et filios ei9 vt
tolleret eos· Simon aūt perambulans ciuita
tes que erāt in regione iudee· et ſolicitudinem
gerens earum deſcendit in ihericho· ipſe et ma/
thatias filius eius et iudas: āno cēteſimoſep
tuageſimoſeptimo menſe vndecimo. Hic eſt
menſis ſabath· Et ſuſcepit eos fili9 abobi in
munitiūculam que vocat9 doch· cū dolo q̄ e
dificauit: ⁊ fecit eis cōuiuium magnū: et abſcō
dit illic viros. Et cum inebriatus eſſet ſimon
et filii eius· ſurrexit ptolome9 cū ſuis· et ſūp
ſerūt arma ſua: et intrauerūt in cōuiuiū· ⁊ oc
ciderūt eum et duos filios ei9: et quoſdā pue
ros ei9. Et fecit deceptionē magna i iſrahel: ⁊
reddidit mala pro bōis. Et ſcripſit h̄ ptolo-
me9 ⁊ miſit regi: vt mitteret ei exercitū i auxi
liū: et traderet ei regionē ⁊ ciuitates eoꝝ ⁊ tri
buta Et miſit alios i gazarā tollē iohānem: ⁊
tribunis miſit epiſtolas vt venirēt ad ſe: ⁊ da
ret eis argētū et aurū et dona. Et alios miſit
occupare ihrlm· ⁊ montē templi· Et p̄currēs
q̄dam nūciauit iohāni in gazara q3 periit pa/
ter ei9 ⁊ fratres ei9: et q3 miſit te quoq3 interi
fi. Vt audiuit aūt vehemēter expauit: et cō
p̄hēdit viros q̄ venerāt perdere eum: et occidit
eos. Cognouit eni q3 q̄rebāt eū pdere. Et ce
tera ſmonū iohānis et belloꝝ ei9· et bonarum
v̄tutū q̄bꝰ fortit̄ geſſit et edificii murorū q̄s e
ſtruxit et reꝝ geſtaꝝ ei9: ecce h̄ ſcripta ſūt
in libro dieꝝ ſacerdocii ei9: ex quo factus eſt
princeps ſacerdotū poſt patrem ſuum.

Explicit liber p̄m9 machabeorū Incipit ſcd̄s

FRatribꝰ ¶ Ca·i·
qui ſūt p̄ egiptū
iudeis ſalutem di
cūt Fr̄es q̄ ſūt in
iheroſolimis iu-
dei· ⁊ q̄ i r̄gione iu
dea: et pacem bo
nam Benefaciat
vobis de9· et me
minerit teſtamē
ti ſui· qd̄ locut9 eſt ad abraham· et yſaac ⁊ ia
cob ſeruoꝝ ſuoꝝ fidelium: ⁊ det vobis cor
omībꝰ vt colatis eū: et faciatis ei9 volūtatem
corde magno et anima volēti. Adaperiat cor
veſtrum in lege ſua et in precept9 ſuis: ⁊ faci
at pacem Exaudiat orationes veſtras· et rcō
cilietur vobis: nec uos deſerat in tempore ma
lo. Et nūc hic ſum9 orātes p̄ vobis. Regnā
te d̄metrio anno centeſimoſeptuageſimo no
no nos iudei ſcripſimus vobis in tribulatione
et impetu q̄ ſuperuenit nobis in iſtis ānis: ex
quo receſſit iaſon a ſācta terra· et a r̄gno. Po
tam ſuccenderūt: ⁊ effuderunt ſanguinem in
nocentē. Et orauim9 ad dominū ⁊ exauditi ſu
mus: et obtulimus ſacrificium et ſimilaginem:
et accendimus lucernas et propoſuimus pa/
nes. Et nunc frequentate dies ſcenophegie
menſis caſleu. Anno centeſimooctogeſimo-
octauo· populus qui eſt iheroſolimis Et i iu
dea ſenatuſq3 et iudas: ariſtobolo magiſtro
ptolomei regis qui eſt d̄ genere xp̄orū ſacer
dotū et hiis q̄ in egipto ſūt iudeis: ſalutē et ſa
nitatem· De magnis periculis a deo liberati
magnifice gr̄as agim9 ipi: vtpote q̄ adūſus
talē regē dimicauim9 Ipſe eni ebullire fecit d̄
p̄ſide eos q̄ pugnauerūt cōt̄ nos· ⁊ ſāctā ciuita
tē. Nā cū i p̄ſide eſſet dux ipſe ⁊ cū ipo imēſus
exercit9: cecidit i tēplo nanee: cōſilio decept9
ſacerdotū nanee. Etenim in ea habitatur9 ve
nit ad locū antiochus et amici ei9: ⁊ vt accipe
ret pecunias multas dotis nomine Cūq3 pro
poſuiſſent eas ſacerdotes nanee et ipſe cū pau
cis ingreſſus eſſet intra ambitum phani: clau
ſerūt tēplū. Cū aūt intraſſet antiochus ap-
ertoq3 occulto aditu templi mittētes lapides p̄
cuſſerūt ducē et eos q̄ cū eo erant: et diuiſerūt
membratim: et capitibus amputatis foras p̄
iecerūt Per om̄ia bn̄dict9 de9: q̄ tradidit impios·

Facturi igitꝰ quīta ⁊ vicesima die mēsis casleu
purificacōnē tēpli. necessariū duximꝰ significa
re vobis: vt ⁊ vos quoq; agatis diez scenophe
gie. ⁊ diē ignis: q̄ datꝰ ē q̄ndo neemias edifica
to tēplo ⁊ altari obtulit sacrificia. Nā cū in per
sidē ducerēt̄ patres nostri: sacerdotes q̄ tunc
cultores dei erāt acceptū ignē d̄ altari occulte
abscōderūt in valle vbi erat puteꝰ altꝰ et sic/
cus: et in eo cōtutati sūt euz. ita vt omnibus
ignotꝰ esset locus. Cum aūt preterissent āni
multi. ⁊ placuit deo vt mitteretur neemias a
rege psidis: nepotes sacerdotuz illorum q̄ ab
scōderāt misit ad requirendū ignē: ⁊ sicut nāra
uerūt nobis nō inuenerūt ignē sed aquā cras
sā. Et iussit eos haurire. ⁊ afferre sibi: et sacri
ficia q̄ imposita erant iussit sacerdos neemias
aspergi ipsa aqua: ⁊ ligna. et que erāt sup po
sita. Vtq; hoc factū ē. ⁊ tēpꝰ affuit quo sol re
fulsit q̄ prius erat in nubilo: accēsus ē ignis
magnꝰ ita vt oēs mirarēt̄. Oracōnē aūt fa
ciebāt oēs sacerdotes dum cōsummaret̄ sa
crificiū ionatha inchoāte: ceteris aūt rn̄dētibꝰ
Et neemie erat oratio hunc habens modum
Domine deꝰ oīuz creator terribilis et fortis
iustꝰ ⁊ misericors q̄ solꝰ es bonꝰ rex: solꝰ pre
stās solꝰ iustꝰ ⁊ oīpotēs ⁊ eternꝰ. q̄ liberas
israhel d̄ oī malo: qui fecisti patres electos
et sanctificasti eos: accipe sacrificiū pro vniūso
p̄plō tuo israhel. ⁊ custodi partē tuā et sanctifi
ca. Cōgrega dispersionez nostrā: libera eos q̄
seruiūt gētibꝰ. ⁊ cōtemptos et abominatos respi
ce: vt sciāt gētes q̄ tu es deꝰ noster. Affi̇ge
opprimētes nos: ⁊ cōtumeliā faciētes i sup̄bia
Cōstitue p̄p̄lz tuum i loco sācto tuo: sic dixit
moyses Sacerdotes aūt psallebant ymnos:
vsq; quo consūptū esset sacrificiū. Cū aūt cō
sumptū fuisset sacrificiū: ex residua aq̄ neemi
as iussit lapides maiores perfūdi. Qd̄ vt fac
tum ē. ex eis flamma accensa ē: sed ex lumie
qd̄ refulsit ab altari cōsumpta ē. Vt vero ma
nifestata ē res: renunciatū ē regi persarū q̄ in
loco in q̄ ignē abscōderāt hij q̄ translati fue/
rāt sacerdotes. aqua apparuit: d̄ qua neemias
et q̄ cum eo erāt purificauerūt sacrificia. Consi
derās aūt rex rem et diligēter examinās. fecit
ei templū: ut probaret qd̄ factū erat Et cū p̄
basset: sacerdotibꝰ donauit multa bona et ali
a atq; alia munera: et accipiens manu sua tri/
buebat eis. Appellauit aūt neemias hunc lo
cū nepthar. qd̄ interp̄tat̄ purificatio. Vocat̄
aūt apud plures nephi. Caꝰ .ij.

Inuenit̄ aūt in d̄ scripcōibꝰ ie
remie p̄phete. q̄ iussit eos ig/
nem accipere q̄ trāsmigrabāt̄: vt
significatū est: et vt mādauit
trāsmigratis. Et dedit illꝭ legē
ne obliuiscerēt̄ p̄cepta dn̄i: et vt nō exerrarēt
mentibꝰ vidētes simulacra aurea et argētea. et
ornamēta eoz: et alia huiuscemōi dicēs hor
tabat̄. ne legē amouerēt a corde suo Erat au
tē in ipa scriptura: q̄uo tabernaculū et archaz
iussit p̄pheta diuino respōso ad se facto comi
tari secū. vsq; q̄ exiuit i mōtē: i quo moyses a
scendit et vidit dei hereditatē. Et veniens ibi
iheremias inuenit locū spelūce: et tabnaculuz
et archā et altare incensi intulit illuc: et ostiū
obstruxit. Et accesserūt qdā simul q̄ sequebā
tur vt notarēt sibi locū: ⁊ nō potuerūt iuenire
Vt aūt cognouit ieremias: culpās illos dixit.
q̄ ignotꝰ erit locus donec cōgreget deꝰ cōgre
gationē p̄p̄li: et p̄piciꝰ fiat. Et tūc dn̄s ondet
h̄: ⁊ apparebit maiestas dn̄i: et nubes erit sic ⁊
moysi māifestabat̄: et sicut cū salomō pecijt
vt locus sāctificaret̄ magno deo māifestabat
h̄ Magnifice etenim sapiētiā tractabat: ⁊ vt sa
piētiā habēs obtulit sacrificiū dedicacōis et cō
summacōis templi. Sicut ⁊ moyses orabat ad
dn̄m: ⁊ descēdit ignis de celo et consumpsit o
locaustū: et dixit moyses eo q̄ nō sit comestū
qd̄ erat p̄ peccato. et cōsūptū est. Similit̄ sa
lomō octo diebꝰ celebrauit dedicacōez. Infe
rebant̄ aūt in descripcōibꝰ et cōmētarijs nee
mie h̄ eadē: et qualit̄ costruēs bibliothecā cōgr̄
gauit d̄ regiōibꝰ libros. ⁊ p̄phetarū ⁊ dauid:
et epistolas regū ⁊ de donarijs Similit̄ aūt ⁊
iudas ea q̄ didicerat p̄ belluz qd̄ nobꝭ acciderat
cōgregauit oīa: ⁊ sūt apud nos Si g̊ desid
ratis h̄: mittite q̄ p̄ferāt vobꝭ. Acturi itaq; pu
rificationē scripsimꝰ vobꝭ. Bene g̊ facietis: si e
geritis hos dies. Deꝰ aūt q̄ liberauit p̄p̄lm
suū ⁊ r̄ddidit hereditatē oībꝰ. et regnuz et sa
cerdociū ⁊ sanctificationē sic p̄misit i lege: spe
ramꝰ q̄ cito nr̄i miserebit̄: ⁊ cōgregabit d̄ sub
celo i locū sanctū Eripuit enī nos de magnis
periculis: et locū purgauit. De iuda vero ma
chabeo et de fratribꝰ eius. et de templi magni

purificatione·et de are dedicacōne:ſꝫ ⁊ de pliſ
q̄ ꝑtinēt ad antiochū nobilē·et filiū ei⁹ eupa
torē:et de illumiacōibꝰ q̄ de celo facte ſunt ad
eos q̄ ꝓ iudeis fortit̄ fecerūt:ita vt vniūſā re
gionē cū pauci eēt vindicarēt ⁊ bābarā mul
titudiem fugarent:⁊ famoſiſſimū toto orbe tē
plū recuperarēt:⁊ ciuitatē liberarēt:vt leges
q̄ abolere erāt reſtituerēt·dn̄o cū oīm trāqlli
tate ꝓpicio facto illis:itēqꝫ ab iaſōe cyreneo·
qnqꝫ libris cōpheſa tēptauim⁹ nos vno volu
mie breuiāe. Cōſiderātes eni mltitudiē libro
rū et difficultatē volētibꝫ ag gredi narraciōes
hiſtoriarū·ꝓpt̄ multitudiē rerū curauim⁹ vo
lentibꝫ q̄dē legere vt eēt animi oblectatio:
ſtudioſis vero vt facile poſſint memorie cōmē
dare:oībꝫ aūt legētibꝫ vtilitas oferat̄·Et
nob q̄dē ipis q̄ h̄ op⁹ breuiādi cauſa ſuſcepi
m⁹ nō facilē laborē:ymmo vero negociū ple/
nū vigiliarū ⁊ ſudoris aſſūpſim⁹·Sic hi q
ꝑparant cōuiuiū·et q̄rūt aliorū voluntati pare
re:ꝓpt̄ multoꝝ grām libēt̄ laborē ſuſtine/
mus:veritatē q̄dē d̄ ſinglis auctoribꝫ ꝯceden
tes:ipi aūt ſc̄dꝫ datā formā breuitati ſtudētes
Sic eni noue dom⁹ ārchitecto d̄ vniūſa ſtruc
tura curādū ē·ei vero q̄ pingere curat que ap
ta ſūt ad ornatū exq̄rēda ſūt:ita eſtimādū ē
et in nob. Eteni intellectū colligere ⁊ ordina
re ſmonē·et curioſius partes ſinglas quaſqꝫ
diſq̄rere hiſtorie cōgruit auctori:breuitatē ve
ro dictōis ſectari·⁊ exſecutiōes rerū vitare bre
uiāti ꝯcedēdū ē·Hic ḡ narrationē icipiemus:
d̄ pfacōe tm̄ dixiſſe ſufficiat. Stultū eteni ē ā
te hiſtoriā effluere·i ipa aūt hiſtoria ſuccīgi·

Gitr̄ cū ſācta ci/ Ca· iij
uitas habitaēt̄ i oīmi pace:le
ges aūt adhuc optime cuſto=
dirēt̄ ꝓpter onie pōtificis diſ
poſitionē et pietatē et animos
odio habentes mala:fiebat vt et ipi reges ⁊
pncipes locū ſūmo honore dignū ducerēt·et
templū maximis muneribꝫ illuſtrarēt:ita vt
ſeleucus aſye rex de redditibꝫ ſuis pſtaēt om
nes ſūpt⁹ ad miſteriū ſacrificiorꝫ ꝑtinētes·
Simō aūt de tribu beniamīn ꝓpoſit⁹ tēpli cōſti
tut⁹:cōtēdebat obſiſtente ſibi pncipe ſacerdo/
tū iniquū aliqd̄ in ciuitate moliri·Sed cū vin
cere oniā nō poſſet·venit ad appolloniū thā
ſe filiū q̄ illo tēpore erat dux celeſſyrie ⁊ phe
nices:et nūciauit ei pecunijs innumerabili⁹ ple
nū eſſe erariū iheroſolimis·⁊ cōmunes copias
immēſas eſſe q̄ nō ꝑtinēt ad ratiōnē ſacrificio
rum:eſſe aūt poſſibile ſb̄ poteſtate regis cad̄
re vniūſa. Cūqꝫ retuliſſet ad regē appollom⁹
de pecunijs q̄ delate erāt:ille acitū heliodorꝫ
q̄ erat ſup negocia ei⁹ miſit cū mādat̄:vt p̄/
dictā pecuniā trāſportaret·Statimqꝫ heliodo
rus iter ē aggreſſus:ſpecie q̄dē quaſi ꝑ celeſ
ſyriā ⁊ phenicē ciuitates eēt peragratur⁹:re
aūt vera regis ꝓpoſitū ꝑfectur⁹. Sed cū veniſ
ſet iheroſolimā·et benigne a ſūmo ſacerdote i
ciuitate eēt acceptus·narrauit de dato indici
o pecūniarū:et cui⁹ rei grā adeſſet aperuit·In
terrogabat aūt ſi vere h̄ ita eēt. Tūc ſūm⁹
ſacerdos oſtdit depoſita eſſe h̄ et victualia vi
duarū et pupillorū:q̄dā vero eſſe hircā thobi
e viri vald̄ emīnētis·i hijs q̄ d̄tulerāt ipi⁹ ſi=
mō:vniūſa aūt argēti talēta eſſe q̄dringēta.
et auri ducēta:decipi vero eos q̄ credidiſſēt lo
co ⁊ tēplo qd̄ ꝑ vniūſū mūdū honorat̄·ꝓ ſui
veneratione ⁊ ſanctitate·omnino impoſſibile
eſſe. At ille ꝓ hijs q̄ habebat i mādatis a re=
ge:dicebat oīmi genere regi ea eſſe deferēda·
Cōſtituta aūt die intrabat de hijs heliodorus
ordinatur⁹. Nō modica vero ꝑ vniūſā ciuita
tem erat trepidacio· Sacerdotes aūt ante al
tare cū ſtolis ſacerdotalibꝫ iactauerūt ſe:⁊ inuo
cabāt de celo eū q̄ de depoſitis legē poſuit:vt
hijs q̄ depoſuerāt ea ſalua cuſtodiret. Iā ve
ro q̄ videret ſūmi ſacerdotis vultū:mēte vul=
nerabat̄. Facies eni et colōr immutat⁹·decla
rabat iternū animi dolorē. Circūfuſa eni erāt
meſticia q̄dā viro·et horror corpoīs:ꝑ q̄ꝫ māi
feſtus aſpiciētibꝫ dolor cordis ei⁹ efficiebat̄
Alij etiā gregatim de domibꝫ cōfluebāt pub=
lica ſupplicatione obſecrātes:ꝓ eo q̄ in cōtēp
tum locus eēt ventur⁹. Accinctēqꝫ muliēs
cilicijs pectus ꝑ plateas ꝯfluebāt:ſꝫ ⁊ v̄gines
q̄ cōcluſe erāt ꝓcurrebāt ad oniā:alie aūt ad
muros:q̄dā vero ꝑ feneſtras aſpiciebāt:vniū
ſe aūt ꝓtēdentes manū in celū·deprecabant̄
Erat eni miſera cōmixte multitudis ⁊ magni
ſacerdotis i agone ꝯſtituti expectatio. Et hij
quidē inuocabāt oīpotētem deū:vt credita
ſibi hijs q̄ crediderāt cū oīmi integritate ꝯſua
rent̄. Heliodor⁹ aūt qd̄ decreuerat pficiebat·
eodē loco ipē cū ſatellitibꝫ circa erariū p̄ſēs:

ſed ſpūs omipotēt̄ dei magnā fecit ſue oſtē
ſiōis euidenciā: ita vt omes q̄ auſi fuerāt pa
rere ei·ruētes dei v̄tute·i diſſolutionem et for
midinē cōuerterēt̄. Apparuit eni illis quidam
equus·terribilē habēs ſeſſorē·optimis operi
mētis ad ornat⁹: iſq̄ʒ cū impetu heliodoro p̄o
res calces eliſit. Qui aūt ei ſedebat videbat̄
arma habere aurea. Alij ecīā apparuerūt duo
iuuenes v̄tute decori·optimi glā·ſpecioſiq̄ʒ a
mictu: q̄ circūſteterūt eū et ex vtraq̄ʒ parte fla
gellabāt: ſine intermiſſiōe mltis plagis v̄be
rātes. Subito aūt heliodor⁹ cōcidit in terraʒ:
eūq̄ʒ mlta caligine circūfuſū rapuerūt: atq̄ʒ i
ſella geſtatoria poſitū eiecerūt. Et is q̄ cū mul
tis curſoribꝫ et ſatellitibꝫ p̄dictū ingreſſus eſt
erariū·portabat̄ nullo ſibi auxiliū ferēte: ma
nifeſta dei cognita v̄tute. Et ille q̄dē p diuinā
virtutē iacebat mut⁹: atq̄ʒ omi ſpe ⁊ ſalute p̄
uatus. Hij aūt dnm̄ bn̄dicebāt·q̄z magnifica
bat locū ſuū: ⁊ tēplū q̄d pauloante timore ac
tumultu erat plenū: apparēte omipotēte dn̄o
gaudio et leticia impletū ē. Tūc vero ex ami
cis heliodori q̄dā rogabāt cōfeſtim oniaʒ vt i
uocaret altiſſimū: vt vitā donaret ei q̄ i ſupre
mo ſpiritu erāt cōſtitut⁹. Cōſiderās aūt ſūm⁹
ſacerdos ne forte rex ſuſpicaret̄ maliciā alīq̄
ex iudeis circa heliodoꝝ cōſūmatā: obtulit p
ſalute viri hoſtiā ſalutarē. Cūq̄ʒ ſūmus ſacer
dos exoraret: ijdeʒ iuuenes eiſdē veſtibꝫ amic
ti aſtantes heliodoro dixerunt. Onie ſacerdoti
grās age. Nā p̄pt̄ eū tibi dn̄s vitā donauit.
Tu aūt a deo flagellat⁹: nūcia oībꝫ magna
lia dei ⁊ poteſtatē. Et hijs dict̄ nō cōparuerūt.
Heliodorus auteʒ hoſtia deo oblata·et votis
magnis promiſſis ei·qui viuere illi cōceſſit:
et onie gracias agēs: recepto exercitu repeda
bat ad regem. Teſtabatur autem omnibus
ea q̄ ſub oculis ſuis viderat opera magni dei.
Cum aūt rex interrogaſſet heliodorum quis
eſſet apt⁹ adhuc ſemel iheroſolimā mitti ait.
Si quem habes hoſtem aut regni tui inſidia
torem mitte illuc: et flagellatū eum recipies.
ſi tamen euaſerit: eo q̄ i loco ſit vere dei q̄dā
virt⁹. Nam ipe q̄ habet in celis habitacōeʒ
viſitator et adiutor ē loci illi⁹: ⁊ venientes ad
malefaciendum percutit ac perdit. Igitur de
heliodoro et erarij cuſtodia ita ſe res habet.

Capitulum ·iiij·

Symō autem predictus pecunia/
rum et patrie delator male loque
batur de onia: tanquaʒ ipe helio
doꝝ inſtigaſſet ad h̄·et ipſe fuiſ
ſet incētor malorū: p̄uiſoremq̄ʒ ciuitatis ac dfē
ſorē gētis ſue·et emulatorē legis dei·audebat i
ſidiatorē regni dicere. Sʒ cū inimicicie itm̄ p
cederēt vt ecīā p quoſdā ſimōis neceſſarios ho
micidia fierēt: cōſiderās onias periculū cōtencōis·
et appollōiū iſanire·vtpote ducē celeſſyrie·et
phenicis ad augēdā maliciā ſimōis: ad regeʒ
ſe cōtulit·nō vt ciuiū accuſator·ſʒ cōmunē vtili
tatē apud ſemetipm̄ vniuſe mltitudis cōſide
rās. Videbat eni ſine regali p̄uidencia impoſſi
bile eſſe pacē rebꝫ dari: nec ſimonē poſſe ceſſa
re a ſtulticia ſua. Sed poſt ſeleucū vite exceſſū
cū ſuſcepiſſet regnū āntioch⁹ q̄ nobil' appella
bat̄·ābiebat iaſō fr̄ onie ſūmū ſacerdociuʒ:
adito rege·p̄mittēs ei argēti talēta trecēta ſex
aginta: ⁊ ex redditibꝫ alijs talenta octoginta.
Sup h̄ p̄mittebat et alia centūq̄nq̄ginta: ſi po
teſtati ei⁹ cōcederet̄ gimnaſiū ⁊ ephebiā ſibi cō
ſtituere: ⁊ eos q̄ in iheroſolimis erāt āntioche
nes ſcribē. Qđ cū rex annuiſſet ⁊ obtinuiſſet p̄n
cipatū·ſtatī ad gētilē ritū cōtribules ſuos trāſ
ferre cepit: ⁊ amotis hijs q̄ humānitatis cauſa
iudeis a regibꝫ fuerāt cōſtituta·p iohānē pr̄eʒ
eupolemi·q̄ apud romanos d̄ amicicia ⁊ ſocie
tate functus ē legaciōe legittima: ciuiū iura de
ſtituēs p̄ua inſtituta ſanciebat. Et eni auſus ē
ſb ipa arce gināſiū cōſtituere: ⁊ optimos quoſ
q̄ʒ ephebꝫ i lupanaribꝫ ponere. Erat aūt h̄
nō iniciū ſʒ i cremētū q̄dā·⁊ p̄fect⁹ gētil' ⁊ ali
enigene cōuerſacōis·p̄pter impij et nō ſacerdo
tis iaſōis nephariū et i auditū ſcel⁹: ita vt ſa
cerdotes iā nō circa altaris officia dediti eſſēt:
ſʒ cōtēpto tēplo ⁊ ſacrificijs neglectis feſtina
rēt participes fieri paleſtre·⁊ p̄biciōis ei⁹ iniuſte
et in exercicijs diſci: et patrios q̄dē honores ni
chil habentes: grecas glās optimas arbitraban
tur. Quarū grā pericloſa eos cōtencio habebat:
et eoꝝ inſtituta emulabāt̄: ac p omia hijs cō
ſimiles eſſe cupiebāt·q̄s hoſtes et perempto
res habuerāt. In leges eni diuinas ipie age
re impune nō cedit: ſʒ h̄ temp⁹ ſequēs declara
bit. Cū aūt q̄nquēnalis agō·tyro celebraret̄·
et rex p̄ſēs eſſet: miſit iaſō facinoroſus ab ihe
roſolimis viros peccatores portantes argēti

didragmas trecentas i ſacrificiū herculꝭ: q̄s po
ſtulauerūt hij q̄ apportauerant ne i ſacrificijs e/
rogarēt: q2 nō opterz: ſꝫ in alios ſūpt9 eas d̄
putari. Sꝫ h̄ oblata ſūt q̄dē ab eo q̄ miſerat
i ſacrificiū herculis: ꝑpt̄ p̄ntes aūt date ſūt in
fabricā nauiū triremiū. Miſſo aūt i egiptū ap
pollōio neſthei filio ꝑpter primat9 ptolomei
phylometoris regis. cū ꝯgnouiſſet āntioch9
alienū ſe a negocijs r̄gni effectū: ꝓprijs vtili
tatib9 ꝯſulēs. ꝓfect9 ind̄ venit ioppē: ꝛ īde ihe
roſolimā. Et magnifice a iaſone ꝛ ciuitate ſu
ſcept9. cū facularū lumib9 ꝛ laudib9 igreſſ9
ē: ꝛ īde i phenicē exercitū ꝯuītit. Et p9 trienniū
tps miſit iaſō menelaū ſup̄dicti ſimōis fratrē
portātē pecunias regi: ꝛ d̄ negocijs neceſſarijs
r̄ſpōſa platurū. At ille ꝯmēdat9 r̄gi cū mag
nificaſſet faciē ptātis ei9. in ſemetipſū retor
ſit ſūmū ſacerdociū: ſupponēs iaſoni talenta
argenti trecēta. Acceptiſq3 a rege mandatis
venit nichil q̄dē hn̄s dignū ſacerdocio: aīmos
vero crudelis tyrāni et fere belue iram gerēs
Et iaſon q̄dē q̄ ꝓpriū fratrē captiuauerat: ip
ſe decept9 ꝓfug9 i āmanitē expulſus eſt r̄gi
onē. Menela9 aūt pricipatū q̄dē obtinuit:
d̄ pecunijs vero r̄gi ꝓmiſſis nichil agebat: cū
exactionē faceret ſoſtrat9 q̄ arce erat prepoſi
t9. Naꝫ ad hūc exactō vectigaliū ꝑtinebat
q̄uā ob cauſā vterq3 ad regē ſūt euocati Et me
nela9 mot9 ē a ſacerdocō ſuccedēte lyſima=
cho frē ſuo: ſoſtrat9 aūt ꝑlat9 ē ciprijs. Et
cū h̄ agerēt9 ꝯtigit tharſenſes et mallotas
ſedicōꝫ mouere: eo q̄ antiochi regis ꝯcubīe
dono eſſēt date. Feſtināt̄ itaq3 rex venit ſeda
re illos: relicto ſuffecto vno ex cōmitib9 ſuis
andronico. Rat9 aūt menela9 accepiſſe ſe tē
p9 oportunū. aurea q̄dā vaſa e tēplo furat9
donauit ādronico: et alia vendiderat tyro ꝛ ꝑ
vicinas ciuitates. Qd̄ cum certiſſime cogno
uiſſet onias: arguebat euꝫ: ipe i loco tuto ſe
ꝯtinēs antiochie ſecus daphnē. Vnd̄ mene
la9 accedēs ad andronicū. rogabat ut oniā
interficeret. Qui cū veniſſet ad oniam. et datis
dextris cū iureiurādo quāuis eſſēt ei ſuſpectū
ſuaſiſſet d̄ aſilo ꝓcedē: ſtatim eū ꝑemit non
veri9 iuſticiā. Ob quā cauſā nō ſolū iudei. ſꝫ
ceterē alie q̄3 nacōes indignabant9: et moleſte
ferebāt d̄ nece tāti viri iniuſta. Sꝫ r̄greſſū r̄gē
d̄ cilicie locis adierūt iudei apd̄ āntiochiā ſimꝰ

et grecī ꝯq̄rētes d̄ iniq̄ nece onie. Cōtriſtat9
itaq3 āntioch9 aīo ꝓpt̄ oniā: et flex9 ad mi=
ſericordiā lacrimas fudit: recordat9 defuncti ſo
brietatē et modeſtiā. Accēſiſq3 animis ādro
nicū purpura exutū ꝑ totā ciuitatē iubet circū
duci: et i eodē loco in q̄ i oniā ipietatē ꝯmi
ſerat ſacrilegū vita ꝑuari: dn̄o illi ꝯdignam
r̄tribuēte penā. Multꝭ aūt ſacrilegijs i tēplo a
lyſimacho ꝯmiſſis menelai ꝯſilio et diuulga
ta fama ꝯgregata ē multitudo aduerſum lyſi
machū: multo iaꝫ auro exportato. Turb9 aūt
īſurgētib9 et aīs ira repletis: lyſimach9 ārma
tis fere trib9 milib9 iniq̄s maib9 vti cepit: du
ce quodā tyrāno etate ꝑiter et demēcia ꝓuec
to. Sꝫ ut intellexerūt conatū lyſimachi. alij
lapides alij fuſtes validos arripuere: q̄dā ve
ro cīnerē in lyſimachū iecere. Et multi q̄dāꝫ
vulnerati: q̄dā aūt ꝛ ꝓſtrati: oēs vero i fugā
ꝯu̇ſi ſūt. Ipm̄ etiā ſacrilegum ſec9erariū int̄
fecerūt. De hijs ḡ cepit iudiciū aduerſus me
nelaū agitari. Et cū veniſſet rex tyrū: ad ipꝫ
negociū detulerūt miſſi tres viri a ſenioribus.
Et cū ſuperaret9 menela9. ꝓmiſit ptolomeo
multas pecunias dare ad ſuadēdū regi. Ita
q3 ptolome9 i quodā atrio poſitū q̄ſi r̄frige
rādi gr̄a r̄gē adijt. et deduxit a ſētencia: ꝛ me
nelaū q̄dē vniūſe malicie reū criminib9 abſol=
uit: miſeros aūt q̄ etiā ſi apd̄ ſcitas cauſā dix
iſſent innocētes iudicarēt9. hos morte dam=
nauit. Cito ḡ iuſtā penā dederūt q̄ ꝑ ciuitate
et ꝑplō et ſacris vaſis cauſā ꝓſecuti ſūt. Quā
obrē tyri q̄3 indignati: erga ſepulturaꝫ eoꝝ
liberaliſſimi extiterūt. Menela9 aūt ꝓpt̄ eorū
q̄ in potencia erāt auariciā ꝑmanebat i pote=
ſtate creſcēs i malicia ad inſidias ciuiū. Ca. v

EOdē tpe āntioch9 ſcdam pro
fectionē parauit i egiptū. Cō
tigit aūt ꝑ vniūſā iheroſoli=
morū ciuitatē videri dieb9 q̄=
draginta ꝑ aera eq̄tes diſcurrē
tes auratas ſtolas hn̄tes et haſtas. q̄ſi cohor
tes armatas et curſ9 eq̄rū ꝑ ordies digeſtos
et ꝯgreſſiones fieri cominꝰ et ſcutoꝝ motū
et galeatoꝝ multitudiēꝫ gladijs diſtrictis ꝛ
teloꝝ iact9 et aureoꝝ armoꝝ ſplēdorē oīſ
q3 generis loricarū. Quapropt̄ oēs rogabāt
in bonū mōſtra ꝯuerti. Sed cū falſus rumor
exiſſet. tamquam vita exceſſiſſet antiochus:

aſſumptꝭ iaſō nō minꝰ mille viris. aggreſſꝰ
ē ciuitatē repēte: et ciuibꝫ ad murū ꝯuolātibꝫ
ad vltimū apphēſa ciuitate menelaꝰ fugit in
arcē Iaſō vero nō parcebat i cedē ciuibꝫ ſuiſ: nec
cogitabat ꝓſperitatē aduſū ꝯgnatos maluꝫ
eē maximū ābitrās oſtiū ⁊ nō ciuiū ſe trophe
a capturū Et principatū qdē nō obtinuit finē
vō inſidiaꝝ ſuaꝝ ꝯfuſiōꝫ accepit: et ꝓfugꝰ
iterū abiit i ammaniten Ad vltimū i exiciū ſui
ꝯcluſꝰ ab aretha arabū tyrāno. fugiēs d̄ ciui
tate in ciuitatē oībꝰ odioſus. ut refuga legū
⁊ execrabil' ut patrie et ciuiū hoſtis i egiptū ex
truſuſ ē: et q̄ multꝰ d̄ patria ſua expulerat.
pegre ꝑiit lacedemonas ꝓfectꝰ q̄ſi ꝓ ꝯgna
cōe ibi refugiū habiturꝰ et q̄ i ſepultos mul/
tos abiecerat ipē et illamētatꝰ et iſepultꝰ abi/
ect': ſepultura neqꝫ pegrina vſuſ: neqꝫ patꝰo
ſepulcro pticipās Hijs itaqꝫ geſtis ſuſpicatꝰ
ē rex ſocietatē d̄ſerturos iudeos: et ob hͦ ꝓfec/
tꝰ ex egipto efferatꝰ aīs. ciuitatē qdē armis
cepit. Iuſſit aūt militibꝰ interficere. nec pcē
occurſātibꝰ et ꝑ domos aſcēdētes trucidare Fi
ebāt ḡ cedes iuuenū. ac ſenioꝝ: mulieruꝫ et
natoꝝ extīmia: vginūqꝫ et puuloꝝ neces E/
rāt aūt toto triduo octoginta milia interfecti:
q̄dragīta milia vincti: nō minꝰ aūt venūdati.
Sꝫ nec iſta ſuffecit Auſus ē etiā intrare tem
plū vniūſa terra ſāctiꝰ menelao ductore: q̄ le
gū et patrie fuit ꝓditor Et ſceleſtis manibꝫ ſu
mēs ſācta vaſa q̄ ab alijs r̄gibꝫ ⁊ ciuitatibꝫ e=
rāt poſita ad ornatū loci et gloriā et cōtrecta/
bat idigne et ꝯtaiabat Ita alienatꝰ mēte ātio/
chꝰ nō ꝯſidrabat q̄ ꝓpter pctā hītāciū ciuita
tē modicū deꝰ fuerat iratꝰ: ꝓpter qd̄ et acci=
dit circa locū deſpectō. Alioqui ni ꝯtigiſſet eos
multis peccatꝭ eē inolutos: ſic heliodorꝰ qui
miſſus ē a ſeleuco rege ad expoliādū erariū:
etiā hͨ ſtati aduenies flagellatꝰ et r̄pulſꝰ vti/
qꝫ fuiſſet ab audacia Verū nō ꝓpter locū gē
tē: ſꝫ ꝓpter gētē locū deꝰ elegit Ideoqꝫ ⁊ ipē
locꝰ pticeps f̄cuſ ē ꝑpli maloꝝ: poſtea aūt fi
et ſociꝰ bonoꝝ: ⁊ q̄ d̄relictꝰ i ira dei oipotētis
ē. iterū i magni dni r̄cōciliacōe cū ſūma gl'ia
exaltabitꝛ. igitꝛ ātiochꝰ mille octigētiſ abla/
tis d̄ tēplo talētis velocit' ātiochiā īgreſſuſ
ē exiſtimās ſe ꝓ ſupbia t'rā ad nauigādū: pe/
lagꝰ vero ad iter agēdū ꝯducturū ꝓpt' mētis
elacōꝫ Reliq̄t aūt et ꝓpoſitos ad affligēdaꝫ
gētē: ihroſolimis qdē philippū gēte frigeꝫ
moribꝰ crudeliorē eo ipō a q̄ ꝯſtitutꝰ ē in ga=
rizim aūt andronicū et menelaū q̄ grauiꝰ q̄ ce
teri imminebāt ciuibꝰ Cūqꝫ appoſitꝰ eēt ꝯtra iu
deos miſit odioſū pncipē appollonū cū exer
citu viginti et duobꝫ milibꝫ: p̄cipiēs ei oēſ pfec
te etatis interficē: mulieres ac iuuenes vēdere
Qui cū veniſſet ihroſolimā pacē ſimulās qe
uit vſqꝫ ad diē ſctū ſabbati: et tunc feriatis
iudeis arma cape ſuis p̄cepit. Oēſqꝫ ſimul q̄
ad ſpectaculū ꝓceſſerāt trucidauit: et ciuita/
teꝫ cū armatis diſcurrēs igētē multitudiem
pemit Iudas aūt machabeꝰ q̄ decimꝰ fuerāt
receſſerat i deſ'tū locū: ibiqꝫ inter feras vitā in
montibꝫ cū ſuis agebat: et feni cibo veſcētes
demorabātꝛ ne participes eſſent coinqnacōnis

Capitulum vi

SEd nō pꝰ multū tēpꝰ miſit
rex ſenē qndaꝫ ātiocenū q̄ cō
pelleret iudeos ut ſe trāſferrēt
a patrijs ⁊ dei legibꝫ ꝯtaminā
re etiā qd̄ i ihroſolimis erat
tēplū et ꝯgnominarꝫ iouis olimpij: et i garizim
ꝓut erāt hij q̄ locū ihitabāt iouis hoſpital'
Peſſima aūt et vniūſis grauis erāt maloꝝ i/
curſio. Nā templū luxuria et cōmeſſacōibꝫ
erat plenū. et ſcortāciū cū meretricibꝫ: ſacra
tiſqꝫ edibꝰ mulieres ſe vltro ingerebāt: intro
ferētes ea q̄ nō licebat Altare etiā plenū erāt
illicitis: q̄ legibꝰ ꝓhibebātꝛ. Neqꝫ aūt ſabba
ta cuſtodiebātꝛ: neqꝫ dies ſolēnes patrij ſer
uabātꝛ: nec ſimplicit' ſe q̄ſqꝫ iudeū ꝯfitebatꝛ
Ducebātꝛ aūt cū amara neceſſitate i die na/
tal' regis ad ſacrificia: et cū libri ſacr' celebraren
tur cogebātꝛ edera coronati libro circuire De
cretū aūt exiuit i ꝓximas ciuitates gētiliuꝫ
ſuggerētibꝰ ptolomeis: ut pari mō et ipi ad
uſus iudeos agerēt ut ſacrificarēt: eos aūt q̄
nollēt trāſire ad inſtituta gētiliū interficerent
Erat ḡ videre miſeriā. Due eni mulieres dela
te ſūt natos ſuos circūcidiſſe: q̄rū ad vbera i
fātibꝰ ſuſpēſis cū publice ꝑ ciuitatē circūdux/
iſſent ꝑ muros p̄cipitauerūt Alij vero ad ꝓxi
mas cocurētes ſpelūcas. et latēter ſabbati diē
celebrātes. cū idicati eēnt philippo flammiſ
ſuccēſi ſūt: eo q̄ verebātur ꝓpter r̄ligiōꝫ et ob
ſuātiā. manu ſibimet auxiliū ferre Obſecro au
tē eos q̄ hūc librū lecturi ſūt. ne abhorreſcāt

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ꝓpter aduerſos caſus ſꝫ reputēt ea q̄ acciderunt
nō ad interitū: ſꝫ ad correctōꝫ eſſe generis noſtri
Et enim multo tp̄e non ſinere peccatoribꝫ ex
ſentēcia agere ſꝫ ſtatī vlcōes adhibere · mag/
ni beneficij eſt iudicium. Nō eni ſicut in alijs
nacōibꝫ dn̄s paciēter expectat ut eas cū iudicij
dies aduenerit ī plenitudine pctōꝝ puniat: ita
et in nobꝫ ſtatuit ut pctīs nr̄is in finē deuolu
tis ita demū in nos vindicet ꝓpter qd̄ nūq̄ q̄dē
a nobꝫ miſericordiā ſuā amouet: corripiēs vero
in aduerſis ꝓplm ſuum nō derelinq̄t. Sed hec nobis
ad cōmonicōem legēciū dicta ſint paucis: iam
aūt veniēdū eſt ad narracōeꝫ. Igitur eleazarus
vnus de p̄moribꝫ ſcribarū vir etate ꝓuectꝰ · et
vultu decorꝰ · aperto ore hiās cōpellabatur carnem
porcinā mādūcare at ille glorioſiſſimā mortem
magis q̄ odibilē vitā cōplectēs: voluntarie p̄i
bat ad ſupplicium. Intuēs aūt quō oportēt ac
cedere: paciēt̄ ſuſtinēs deſtinauit nō admittere
illicita: ꝓpter vite amorē. Hij aūt q̄ aſtabāt
iniq̄ miſeracōe cōmoti propter antiquam viri a/
miciciā tollētes eū ſecreto rogabant afferri cā
nes quibꝫ veſci ei licebat: ut ſimularetur mandu/
caſſe ſicut rex imperauerat de ſacrificij carnibus
vt hoc facto a morte liberaretur: et ꝓpter vete=
rē viri amiciciā hanc in eo facerēt humanitatem
At ille cogitare cepit etatis ac ſenectutis ſue
eminēciā dignā · et ingenite nobilitatis caniciē
atq̄ a puero optime cōuerſacōis actꝰ: et ſecūdū
ſancte et a deo condite legis conſtituta r̄ndit cito
dicēs: p̄mitti ſe velle ī infernū. Nō eni etatē
noſtram dignū ē inq̄t fingere · ut multi adoleſcē
tes arbitrātes eleazarū nonaginta annoꝝ trāſ
iſſe ad vitā alienigenarū: et ipſi propter meā
ſimulacōeꝫ et propter modicū corruptibil' vite
tp̄s decipiātur: et ꝑ hoc maculā atq̄ execracionem
mee ſenectuti cōquiram. Nā et ſi ī p̄ſenti tempore
ſupplicijs hoīm eripiar: ſꝫ manum oīpotentis
nec viuꝰ nec defūctꝰ effugiā. Quamobrē for/
titer vitā excedēdo · ſenectute q̄dē dignꝰ ap=
parebo adoleſcētibꝫ aūt exemplū forte relinq̄m
ſi pmpto aīo ac fortiter ꝓ grauiſſimis ac ſāc=
tiſſimis legibꝫ honeſta morte pfūgar. Hijs dic
tis cōfeſtī ad ſuppliciū trahebatur. Hij aūt qui eū
ducebāt et paulo ante fuerāt mitiores ī irā cōu
erſi ſūt propter ſermones ab eo dictos: quos illi ꝑ
arrogāciā ꝓlatos arbitrabātur. Sed cū plagis ꝑi/
meretur: ingemuit et dixit. Dn̄e q̄ habes ſanctam
ſciēciā. manifeſte tu ſcis: q̄z cū a morte poſſē libe
rari duros corporis ſuſtineo dolores: ſcđm aiaꝫ
vero propter timorē tuū libenter hec pacior. Et
iſte q̄dē hoc mō vita deceſſit: non ſolū iuuenibꝫ
ſꝫ et eciā vniūſe gēti memoriā mor/
tis ſue ad exēplū v̄tutis et fortitudinis derelin
quens.

Capitulum vij.

Contigit aūt ſeptem fratres vna
cum matre apphēſos cōpelli a rege
edere cōtra fas carnes porcinas: fla
gris et taureis cruciatos. Vnꝰ au
tem ex illis q̄ erat p̄mus ſic ait. Quid queris
et quid vis diſcere a nobis? Parati ſumus
mori magis q̄ patrias dei leges p̄uaricari. Ira
tus itaq̄ rex iuſſit ſartagines · et ollas eneas
ſuccēdi: quibꝫ ſtatim ſuccēſis. iuſſit ei qui prior
fuerat locutus. āputari linguam: et cute capitis
abſtracta ſūmas q̄ manꝰ et pedes ei p̄ſcidi: ce=
teris eius fr̄ibꝫ et matre inſpiciētibꝫ. Et cū iā
ꝑ oīa inutilis factꝰ eſſet · iuſſit ignē admoue=
ri: et adhuc ſuſpirātē torreri in ſartagine. in q̄
cū diu cruciaretur: ceteri vna cū m̄re inuicem ſe
hortabantur mori fortiter dicētes. Dn̄s deꝰ a/
ſpiciet veritatē · et cōſolabitur i nobꝫ: quēadmodū
in ꝓteſtacōe cātici declarauit moyſes: et in ſer
uis ſuis cōſolabitur. Mortuo itaq̄ illo p̄mo hoc
modo ſeq̄ntē deducebāt ad illudēdū: et cute ca
pitis eius cū capill' abſtracta · interrogabant ſi
mādūcaret priuſq̄ toto corpe ꝑ membra ſinglā
puniretur. At ille r̄ndēs patria voce dixit · Nō
faciā. Propter q̄ et iſte ſequēti loco primi tor/
mēta ſuſcepit: et in vltimo ſpiritu conſtitutus
ſic ait. Tu q̄dē ſceleſtiſſime in p̄ſenti vita nos
perdis: ſꝫ rex mundi defūctos nos ꝓ ſuis le gi
bꝫ eterne vite reſurrectione ſuſcitabit. Poſt
hūc terciꝰ illuditur: et linguā poſtulatus cito ꝓtu
lit · et manꝰ cōſtāter extēdit: et cū fiducia ait. E
celo iſta poſſideo: ſꝫ ꝓpt̄ dei leges nūc hec ipa d̄
ſpicio: q̄m ab ipo me ea recepturū ſpero. Ita
vt rex et q̄ cū ipſo erāt mirarentur adoleſcentis
animū: et tāq̄ nichil duceret cruciatus. Et hoc
itaq̄ defūcto: quartū vexabāt ſimiliter torquē
tes. Et cū iam eſſet ad mortem ſic ait. Poti/
us ē ab hoībꝫ morti datos ſpem expectare a
deo · iterū ab ipſo reſuſcitandos. Tibi eni reſur
reccio ad vitaꝫ nō erit. Et cū admouiſſent q̄n
tum vexabant eū: at ille reſpiciens in eū dixit
Poteſtatē in hoīes habēs cū ſis corruptibil'

facis qđ vis. Noli aũt putare genus noſtrũ a deo eſſe derelictũ. Tu aũt paciēter ſuſtine: et videbis magnã poteſtatē ipi9 qualiter te et ſemē tuũ torquebit. Poſt hũc ducebãt ſextũ: et is mori incipiēs ſic ait. Noli fruſtra errare. Nos eni ꝓpt̄ noſmetipſos h̄ patimẽ peccãtes i deum nr̄m et digna ãmiracõe facta ſunt in nob. Tu aũt ne exiſtimes tibi impune futurum: qđ cõtra deũ pugnare tēptaueris. Sup̄ modũ autē mat̄ mirabil̄ et bonoꝝ memoria digna. que pereũtes ſeptē filios ſub vni9 diei tp̄e ↄſpiciēs bono aĩo ferebat ꝓpter ſpem quam in deũ habebat ſingulos aũt illoꝝ hortabat̄ voce pr̄ia fortiter repleta ſapiencia: et feminee cogitacõni maſculinũ animũ inferēs dixit ad eos. Neſcio qualiter in vtero meo apparuiſtis. Neq3 eni ego ſpiritũ et aĩmã donaui vob et vitã: et ſingulorũ mēbra nõ ego ipa ↄpegi. Sed eni mũdi creator qui formauit hõis natiuitatem. qui q3 omniũ iuenit originem et ſpũ3 vobis iterũ cũ miſericordia reddet ⁊ vitam: ſicut nunc voſmetipſos diſpicitis propt̄ leges eius. Antiochus aũt ↄtēni ſe arbitratus. ſimul ⁊ exprobãt̄ voce dſpecta eũ adhuc adoleſcencõr: ſup eēt nõ ſolũ verbis hortabat̄ ſed et cũ iuramto affirmabat diuitē ſe et beatum facturum: et trãſlatũ a patrijs legib9 amicũ habiturũ. ⁊ res neceſſarias ei prebituꝝ. Sed ad hec cum adoleſcens neqquã inclinaret̄: vocauit rex matrē et ſuadbat ei ut adoleſcēti fieret in ſalutē. Cũ aũt multis eam verb eſſet hortatus: promiſit ſuaſuram ſe filio ſuo. Itaq3 iclinata ad illum irridēs crudlem tyrãnum: ait patria voce. Fili mi miſerere mei que te in vtero nouē menſib9 portaui: et lac triennio dedi et alui: et in etatē iſtam ꝑduxi. Peto nate ut aſpicias ad celũ et terrã et ad oĩa q̄ in eis ſũt: et intelligas quia ex nichilo fecit illa deus et hoĩum gen9: ita fiet ut nõ timeas carnificē iſtũ. ſed dign9 fr̄ib9 tuis effectus ꝑticeps ſuſcipe mortem: ut in illa miſeracõe cũ fratrib9 tuis te recipiam. Cũ hec illa adhuc diceret: ait adoleſcens. Quem ſuſtinetis? Non obedio precepto regis: ſ3 precepto legis q̄ data ē nobis ꝑ moyſē. Tu vero q̄ inuētor oĩs malicie factus es in hebreos nõ effugies manũ dei. Nos eni pro peccat̄ nr̄is hec patimur. Et ſi nob ꝓpter increpacõem et correpcõē3 dominus deus noſter modicũ irat9

ē: ſ3 iterũ recõciliabitur ſeruis ſuis. Tu aũt o ſceleſte et oĩm hoĩũ flagicioſiſſime noli fruſtra extolli vanis ſpeb9: in ſeruos ei9 iflãmat9. Nõdũ eni oĩpotētis dei ⁊ oĩa inſpiciētis iudiciũ effugiſti. Nã fr̄es mei modico nũc dolore ſuſtentato ſub teſtãmto eterne vite effecti ſũt: tu vero iudicõ dei iuſtas ſupbie tue penas exolues. Ego aũt ſic et fratres mei animam et corpus meũ trado ꝓ patrijs legib9 inuocans deũ maturi9 gēti nr̄e propiciũ fieri: teq3 cũ tormētis et verberib9 ↄfiteri q2 ipe ē de9 ſol9. In me vero et i fr̄ib9 meis deſinet oĩpotētis ira: q̄ ſup oĩe gen9 nr̄m iuſte ſupducta eſt. Tunc rex accēſus ira. in hũc ſup omnes crudelius deſeuit idigne ferēs ſe deriſũ. Et h̄ itaq3 mũd9 obijt: ꝑ omnia in domino confidens. Nouiſſime autem poſt filios et mater conſumpta eſt. Igitur de ſacrificijs et de nimijs crudelitatib9 ſatis dictum eſt.

Capitulum viij.

Iudas vero machabeus. et qui cũ illo erant introibant latent̄ in caſtella: et conuocãtes cognatos et amicos. et eos q̄ ꝑmãſerant in iudaiſmo aſſumentes. eduxerũt ad ſe ſex milia viros et inuocabant dñm ut reſpiceret i ꝑplm̃ q̄ ab omnib9 calcabat̄ ⁊ miſereret̄ templo qđ contaminabatur ab impijs. Miſereret̄ etiam exterminio ciuitatis que eſſet illico cõplananda et vocem ſanguinis ad ſe clamantis audiēt memoraretur eciã iniqſſimas mortes ꝑuulorũ innocēciũ. et blaſphemias nomi ſuo illatas: et indignaret̄ ſup hijs. At machabe9 ↄgregata multitudie itollerabilis gētib9 efficiebatur. Ira enim dñi in miſericordiã ↄuerſa ē. Et ſuꝑueniēs caſtellis et ciuitatib9 improuiſus ſuccēdebat eas: ⁊ oportuna loca occupãs. nõ paucas hoſtiũ ſtrages dabat. Maxime aũt noctib9 ad huiuſcemodi excurſus ferebat̄: et fama v̄tutis eius vbiq3 diffũdebat̄. Vidēs aũt philippus paulatim virũ ad ꝑfectũ venire. ac freq̄ncius res ei cedere ꝓſpere ad ptolomeũ ducem celeſſyrie ⁊ phenicis ſcripſit: ut auxiliũ ferret regis negocijs. At ille velociter miſit nichanorē ꝑcocli de ꝑmorib9 amicũ datis: ei de ꝑmixtis gētib9. armatis nõ min9 viginti milib9 ut vniũſũ iudoꝝ gen9 dlēt: adiũcto ei. et gorgia viro militari. ⁊ in bellicis reb9 experientiſſimo. Conſtituit autē nichanor regi ut tributũ qđ

romanis erat dandū duo milia talētoꝝ ꝺ cap
tiuitate iudeoꝝ ſuppleret. Statimqꝫ ad mari=
timas ciuitates miſit ꝯuocās ad coemptionē
iudeoꝝ mācipioꝝ: ꝓmittens ſe nonaginta
mancipia talēto diſtracturū: nō reſpiciēs ad vi
dictā que eū ab omīpotente eſſet conſecutura.
Iudas aūt vbi ꝯperit: idicauit hijs q̄ ſecū erāt
iudeis nichanoris aduētū. Ex quibꝰ q̄dā for/
midātes. et nō credētes dei iuſticie in fugaꝫ ꝟ
tebant: alij vo ſi q̄ ꝺ hijs ſuperāt vēdebant: ſi
mulqꝫ dn̄m ꝺprecabantur ut eriperet eos de im
pio nichanore q̄ eos p̄uſq̄ꝫ incomīnꝰ veniret
vēdiderat. Et ſi nō ꝓpter eos: propt̄ teſtamētū
qđ erat ad pr̄es eoꝝ: et propter īuocacōem
ſcti et magnifici nominis eiꝰ ſup ipos. Cōuoca
tis aūt machabeꝰ ſeptē milibꝰ q̄ cū ipo erant
rogabat ne hoſtibꝰ reconciliarent̄: neqꝫ metue
rent inīq̄ venīēcū aduērſū ſe hoſtiū multitudi/
nem: ſꝫ fortiter ꝯtēderent an̄ oculos habētes cō
tumeliā q̄ loco ſācto ab hijs iniuſte eſſet illa=
ta: itemqꝫ et ludibrio habite ciuitatis iniuriaꝫ:
adhuc etiā veterū inſtituta ꝯuulſa. Nam illi q̄
dem armis confīdūt. ait ſimul et audacia: nos
aūt i oīpotēte dn̄o q̄ poteſt et venientes aduer
ſum nos et vniūſū mūdū vno nutu ꝺlere con/
fidimꝰ. Ammonuit aūt eos et de auxilijs dei q̄
facta ſūt erga parētes: et q̄ ſub ſenacherib cē/
tūoctogintaquinqꝫ milia pierūt: et ꝺ templo
qđ eis aduērſus galathas fuit in babilonia: vt
omnes vbi ad rem ventū ē macedonibꝰ ſocijs
heſitātibꝰ: ipſi ſex milia ſoli pemerunt centūꝫ
viginti milia propter auxilium illis datū ꝺ ce
lo: et bn̄ficia ꝓ hijs plurima ꝯſecuti ſūt. Hijs
v̄bis ꝯſtantes effecti ſūt: pro legibꝰ et patria
mori parati. Cōſtituit itaqꝫ fr̄es ſuos duces v
triqꝫ ordini. ſimonē et ioſephū et ionathā ſb
iectis vnicuiqꝫ millenis et q̄ngētenis: ad hoc
etiā ab eſra lecto illis ſācto libro et dato ſigno
adiutorij dei: in p̄ma acie ipe dux ꝯmiſit cū ni
chanore. Et facto ſibi adiutore oīpotente: in/
terfecerūt ſup nouē milia hominū: maiorē autē
partē exercitꝰ nichanoris vulneribꝰ debilem
factā fugere cōpulerūt. Pecunijs vero eoꝝ
q̄ ad emptiōeꝫ ipſoꝝ venerant ſublatis. ipſos
vſqꝫquaqꝫ perſecuti ſunt: ſꝫ reuerſi ſūt hora ꝯ
cluſi. Nam erat ante ſabbatū: q̄ ob cauſā non
pſeuerauerūt iſeq̄ntes. Arma aūt ipoꝝ et ſpo/
lia ꝯgregantes ſabbatū agebant bn̄dicentes
dn̄m: qui liberauit eos in iſto die. miſc̄die initi
uꝫ ſtillans i eos. Poſt ſabbatū vero debilibꝰ et
orphanis et viduis diuiſerūt ſpolia: et reſidua
ipſi cū ſuis habuere. Hijs itaqꝫ geſtis et con/
muniter ab oībꝰ facta obſecratione: miſericordē
dn̄m poſtulabant vt in finē ſeruis ſuis recon
ciliaret̄. Et ex hijs q̄ cū timotheo et bachide
erāt ꝯtra ſe ꝯtēdētes ſup viginti milia interfece
rūt: et municōes excelſas obtinuerūt. et plures
predas diuiſerūt: equam porcionem debilibus
pupillis et viduis. ſꝫ et ſenioribꝰ facientes. Et
cū arma eoꝝ diligēter collegiſſēt: oīa cōpo/
ſuerūt in locis oportunis. Reſidua vero ſpolia
iheroſolimā ꝺtulerūt: philarcen q̄ cū timotheo
erat interfecerūt virū ſceleſtū: q̄ in multis iuꝺ
os afflixerat. Et cū epinicia agerēt in iheroſo
limis eos q̄ ſacras ianuas icenderāt: id eſt cali/
ſthenē cū in quodā domicilium refugiſſet icē/
derūt: digna ei mercede ꝓ impietatibꝰ ſuis red
dita. Facinoroſiſſimꝰ aūt nichanor q̄ mille ne
gociātes ad iudeoꝝ vendicōem adduxerat hu
miliatꝰ auxilio dn̄i ab hijs q̄s nullos exiſtia
uerat: ꝺpoſita veſte glorie per mediterraneaꝫ
fugiēs ſolus venit antiochiā: ſūmā infelicitatē
de interitu ſui exercitꝰ ꝯſecutꝰ. Et q̄ ꝓmiſerat
romāis ſe tributū reſtituere ꝺ captiuitate ihe=
roſolimorū: p̄dicabat nūc ꝓtectorē deū habere
iudeos. et ob id ipm inuulnerabiles eſſe: eo q̄ ſe
querentur leges ab ipſo ꝯſtitutas. Caꝰ ix

EOdem tempore antiochus inho=
neſte reuertebat̄ de perſide. Intra/
uerat enim in eam que dicit̄ perſipo
lis et temptauit expoliare tēpluꝫ
et ciuitatem opprimere: ſed multitudine ad ar
ma concurrente in fugam verſi ſunt: et ita cō/
tigit ut antiochꝰ poſt fugam turpiter rediret
Et cū veniſſet circa egbathanā: recognouit
que erga nichanorē et thimotheū geſta ſūt
Elatꝰ aūt in ira. arbitrabatur ſe iniuriā illorum
q̄ ſe fugauerāt poſſe i iudeos retorq̄re: ideoqꝫ
iuſſit agitari currū ſuū ſine intermiſſiōe agēs
iter. celeſti eū iudicō pur gente: eo q̄ ita ſup=
be locutꝰ eſt ſe ventūrū iheroſolimā et ꝯgeriem
ſepulcri iudeoꝝ eam facturū. Sꝫ q̄ vniuerſa
ꝯſpicit dn̄s deꝰ iſrl̄: percuſſit eū inſanabili et inui/
ſibili plaga. Vt enī finiuit hūc ipm ſmonem:
apprehendit eū dolor dirus viſcerū et amara i
teriorū tormēta. Et quidē ſatis iuſte: q̄ppe q̄

multis et nouis cruciatibꝫ alioꝝ torſerat viſ
cera: licꝫ ille nullo mõ a ſua malicia ceſſaret.
Sup h̄ aūt ſupbia repletꝰ ignē ſpirās animo
in iudeos. et p̄cipiēs accelerari negociū ↄtigit
illū impetu eūtē de curru cadere: et graui corpo
ris colliſione membra vexari. Iſqꝫ q̄ ſibi videba
tur etiā fluctibꝫ maris imperare ſup̄ humanū
modū ſupbia repletꝰ. et montiū altitudines in
ſtatera appēdere: nūc humiliatꝰ ad terrā i ge
ſtatorio portabat̄. maīfeſtā dei v̄tutē in ſemet
ipo ↄteſtans: ita ut d̄ corpe impij vermes ſca
turirēt: ac viuētes in doloribꝫ carnes eiꝰ efflu
erēt: odore etiā illiꝰ et fetore exercitus grauaē/
tur. Et q̄ paulo an̄ ſidera celi ↄtingere ſe arbi
trabat̄: eū nemo poterat ꝓpter intollerātiam
fetoris portare. Hic igit̄ cepit ex graui ſupbia
deductꝰ ad agnicōꝫ ſui venire diuīa āmonitꝰ
plaga: p̄ momēta ſinglā doloribꝫ ſuis augmē
ta capientibꝫ. Et cū nec ipe iā fetorē ſuum ferre
poſſet ita ait. Iuſtū ē ſubditū eſſe deo: et mor
talem non paria deo ſentire. Orabat autem h̄
ſceleſtus dn̄m a q̄ non eſſet miſcdiam conſe/
cuturꝰ: et ciuitatē ad q̄ꝫ feſtināſ veniebat. ut
eā ad ſolū deduceret ac ſepulcrū ↄgeſtoꝝ fa
ceret. nūc optat liberā reddere: et iudeos q̄s nec
ſepultura q̄dē ſe dignos habiturū: ſꝫ auibꝫ ac
feris diripiendos ēditurū. et cū paruulis exter
minaturū dixerat: eq̄les nūc athenienſibꝫ factu=
rū pollicet̄: teplū etiā ſanctum qd̄ prius expo/
liauerat. optimis donis ornaturū: et ſancta va
ſa multiplicaturū. et ptinētes ad ſacrificia ſūp/
tus. de redditibꝫ ſuis preſtaturꝝ: ſup̄ hec et iu
deū ſe futurū: et omnē locū terre perambulatu=
rum. et p̄dicaturū dei poteſtatē. Sed nō ceſſā
tibꝫ doloribꝫ: ſupuenerat eni i eū iuſtū dei iudi
ciū: deſperās ſcripſit ad iudeos in hūc modū
deprecacōnis epiſtolā h̄ ↄtinētē. Optimis ciui=
bꝫ iudeis: plurimā ſalutē et bene valere. et eſſe
felices: rex et princeps ātiochꝰ. Si bene vale
tis et filij v̄ri et ex ſententia vob̄ cūcta ſūt: max
imas agimꝰ grās. Et ego in īfirmitate ↄſtitu
tus veſtri aūt memor benigne reūſus de perſi
dis locis et īfirmitate graui app̄hēſus neceſſa=
riū duxi ꝓ cōmuni vtilitate curā habere: nō de
ſperās memetipꝫ: ſꝫ ſpem multā habēs effugi
endi infirmitatē. Reſpiciēs aūt q̄ et pat̄ me
us q̄bꝫ temporibꝫ i locis ſupioribꝫ ducebat ex
ercitū oſndit q̄ pꝰ ſe ſuſciperet principatum. vt

ſi quid ↄtrariū accideret aut difficile nūciaret̄
ſcientes hij q̄ i regionibꝫ erāt cui eſſet rerum
ſūma derelicta nō turbarēt̄: ad h̄ ↄſiderans d̄
ꝓximo potentes quoſqꝫ et vicinos tpibꝫ inſi=
diātes et euētū expectātes. deſignaui filiū me
ū antiochū regē quē ſepe recurrēs in ſuperio
ra regna multis veſtrum ↄmēdabā: et ſcripſi
ad eum q̄ ſubiecta ſūt. Pro itaqꝫ vos et peto
memores bn̄ficioꝝ publice et p̄uatī: ut vnuſ
quiſqꝫ ↄſeruet fidē ad me et ad filiū meū. Cō
fido eni eū modeſte et humane acturū et ſeq̄n
tem ꝓpoſitū meū: et ↄmunē vob̄ fore. Igitur
homicida et blaſphemꝰ peſſime percuſſus: et ut
ipe alios tractauerat. pegre in montibꝫ miſera
bili obitu vita functꝰ eſt. Tranſferebat aūt cor=
pus philippꝰ collactaneꝰ eiꝰ: q̄ metuēs filiū
ātiochi ad ptolomeū philometora in egip
tū abijt.

Capitulum x

MAchabeꝰ aūt et q̄ cū eo erāt domi
no ſe ꝓtegente templum quidem
et ciuitatem recepit: aras aūt q̄s
alienigene per plateas ſtruxerāt:
itemqꝫ delubra demolitus eſt. Et purgato tem
plo aliud altare fecerūt: et d̄ ignitis lapidibꝫ
igne ↄcepto ſacrificia obtulerunt poſt bienniū
et incēſum et lucernas. et panes propoſicōis
poſuerunt. Quibus geſtis rogabant dn̄m ꝓ/
ſtrati in terrā: ne ampliꝰ talibꝫ malis inciderēt
Sed et ſi quādo peccaſſēt. ut ab ipo mitiuſ cor
riperent̄: et non barbaris ac blaſphemis hoībus
traderentur. Qua die autem templū ab alieni
genis pollutū fuerat: ↄtigit eadē die purifica/
cōꝫ fieri viceſima et quinta mēſis q̄ fuit caſleu
Et cū leticia diebꝫ octo egerūt in modū tab/
naculoꝝ: recordantes. q̄ ante modicū tēpis
diē ſolennē tabnacloꝝ in montibꝫ et in ſpelū/
cis more beſtiaꝝ egerāt: propter qd̄ tirſos et
ramos virides et palmas preferebāt ei. q̄ ꝓſpe
rauit mūdarī locū ſuū. Et decreuerūt cōmuni p̄
cepto et decreto vniūſe gētī iudeoꝝ omnibus
annis agere dies iſtos. Et antiochi quidē q̄
appellatꝰ ē nobilis. vite exceſſus ita ſe habu/
it. Nūc aūt d̄ eupatore antiochi impij filio q̄
geſta ſūt narrabimꝰ: breuiātes mala q̄ i bell̄
geſta ſūt. Hic eni ſuſcepto regno ↄſtituit ſu/
per negocia regni liſiā quēdam p̄hemēs et ſi/
ne militie principē ꝓtā ptolomeꝰ q̄ dicebat̄ ma
cer. iuſti tenax erga iudeos eſſe conſtituit: et

precipue ꝓpter iniquitatē q̄ facta erat ī eos et
pacifice agere cū eis. Sed ob hoc accuſat⁹ ab
amicis apd̄ eupatorē: cum frequenter ꝓditor
audiret eo q̄ cipꝛū creditā ſibi a philometore
deſeruiſſet· et ad āthiochū nobilē trāſlatus· etiā
ab eo receſſiſſet: veneno vitā finiuit. Gorgias
aūt cū eſſet dux locoꝝ aſſūpt⁹ aduenis fre=
quenter iudeos debellabat: iudei vero q̄ tene/
bāt oportunas municiones fugatos ab ihero/
ſolimis ſuſcipiebāt: et bellare tēptabāt. hij ve
ro qui erāt cū machabeo ꝑ oracōes dn̄z rogā
tes ut eſſet ſibi adiutor. impetū fecerunt ī mu
nicōes ydumeoꝝ: multaqȝ vi inſiſtētes loca
obtinuerūt· occurrētes interemerūt: et oēs ſimꝰ
nō min⁹ a viginti q̄nqȝ milibꝫ trucidauerunt.
Quidā aūt cū ↄfugiſſent ī duas turres valde
munitas oēz apparatū ad ꝓpugnādū hn̄tes mach
abe⁹ ad eoꝝ expugnacōꝫ relicto ſimōe et io/
ſeph itemqȝ zacheo eiſqȝ q̄ cum ipſis erant ſa/
tis multiſ: ipſe ad eas que ampli⁹ vrgebāt
pugnas ↄuſus eſt. hij vero q̄ cū ſimone erāt
cupiditate ducti a quibuſdā q̄ in turribꝫ erant
ſuaſi ſunt pecūia: ⁊ ſeptuaginta milibꝫ didrag
mis acceptis dimiſerūt quoſdaȝ effugere. Cū
aūt machabeo nūciatū eſſet qđ factū ē: prīci/
pibꝫ ppli ↄgregat⁹ accuſauit q̄ pecunia fres
vendidiſſet· adūſarijs eoꝝ dimiſſis. Hos igit᷑
ꝓditores factos interfecit: et confeſtim duas
turres occupauit· Armis aūt ac manibꝫ oīa
ꝓſpere agendo in duabꝫ municōibꝫ pluſqȝ vi
ginti milia peremit. Et timothe⁹ q̄ prius a iu
deis fuerat ſupat⁹ conuocato exercitu pegrine
multitudis et ↄgregato eq̄tatu aſiano aduenit
quaſi armis iudeā captur⁹. Machabeus aūt
et q̄ cū ipſo erāt appropinquāte illo deprecabā
tur dn̄m caput terra aſpergentes · lumboſqȝ
cilicijs p̄cincti ad altaris crepidinē ꝓuoluti: ut
ſibi ꝓpicius inimicis aūt eoꝝ eſſet inimicus:
et adūſarijs aduerſaret᷑ ſic lex dicit. Et ita p⁹
oracōem ſumpt⁹ armis longi⁹ de ciuitate ꝓ=
cedētes et ꝓximi hoſtibꝫ effecti reſederūt. Pri
mo aūt ſolis ortu vtriqȝ conmiſerūt· iſti qui/
dē victorie et ꝓſperitatis ſponſorē cū virtute dn̄z
habentes: illi aūt ducē belli animum habebāt
Sed cū vehemēs pugna eſſet apparuerūt ad
uerſarijs de celo viri q̄nqȝ in eq̄s. frenis aure=
is decori ducatū iudeis p̄ſtātes: ex quibꝫ duo
machabeū mediū habentes armis ſuis circū=
ſeptū incolumē ↄſuabāt· ī adūſarios aūt tela
et fulmina iaciebāt· ex q̄ et cecitate ↄfuſi et re
pleti ꝑturbacōe cadebāt inꝑfecti ſūt autem vi
ginti milia quingēti. et equites ſexcēti. Timo
the⁹ vero ↄfugit in gazaram preſidium mu=
nitum cui p̄erat cereas: machabe⁹ aūt et qui
cū eo erant letātes obſederūt p̄ſidiū diebꝫ q̄=
tuor. At hij q̄ int⁹ erāt loci firmitate ↄfiſi ſup
modū maledicebāt. et ſmones nephādos iac
tabant: ſꝫ cū dies q̄nta illuceſſeret viginti iuue/
nes ex hijs q̄ cū machabeo erāt accenſi animis
ꝓpter blaſphemiā viriliť acceſſerūt ad muꝝ
et feroci animo incedētes aſcēdbāt: ſꝫ et alij ſili
ter aſcendentes turres portaſqȝ ſuccendere ag
greſſi ſūt atqȝ ipſos maledicos viuos concre
mare. Per ↄtinuū aūt biduū preſidio vaſta=
to timotheū occultātez ſe ī quodā reptū loco
peremerūt: et fratrez illius cereā et appollofa
nē occiderūt. Quibꝫ geſtis: in ymnis et confeſ
ſionibꝫ bn̄dicebāt dn̄m q̄ magna fecit iſrahel:
et victoriā dedit illis

Ca⁹ xi

Sed pāuo p⁹ tpe liſias ꝓcuratō
regis et ꝓpinqu⁹ ac negocio=
rum ꝑpoſit⁹ grauiter ferens de
hijs que acciderāt: ↄgregatis
octoginta milibꝫ et eq̄tatu v=
niūſo veniebat aduerſū iudeos exiſtimās ſe ci/
uitatē q̄dē captā gētibꝫ habitaculuz facturū:
templū vero in pecunie q̄ſtum ſicut cetera de
lubra gētiū habituꝝ: et ꝑ ſinglos ānos vena/
le ſacerdociū· nuſq̄ꝫ recogitās dei ꝑtātem: ſꝫ mēte
effrenatus· in multitudine peditū et in milibꝫ
equitū· et in octoginta elephātiſ ↄfidebat. In
greſſus aūt iudeā ⁊ appropiās bethſure q̄ erāt
in anguſto loco ab iheroſolima interuallo quin
qȝ ſtadioꝝ: illđ p̄ſidiū expugnabat· Vt aūt
machabe⁹ et q̄ cū eo erāt ↄgnouerūt expugna
ri p̄ſidia: cū fletu et lacrimis rogabant dn̄m· et
omnis turba ſimul: ut bonū angelū mitteret
ad ſalutē iſrahel. Et ipſe p̄m⁹ machabe⁹ ſūptiſ
ārmis ceteros adhortat⁹ ē ſimꝰ ſecū piculuz ſb
ire: et ferre auxiliū fribꝫ ſuis. Cumqȝ pit̄ ꝓmp
to animo ꝓcederēt iheroſolimis· apparuit p̄ce
dēs eos eques in veſte cādida: armis aureis
haſtam vibrans. Tunc omnes ſimul benedix
erūt miſericordem dn̄m: et conualuerunt ani/
mis: non ſoluz hoīes ſꝫ et beſtias ferociſſimas
et muros ferreos parati penetrare. Ibant igit᷑

ꝓmpti: de celo habentes adiutorē ⁊ miſerantē
ſup eos dñm. Leonū aūt more impetu irruen/
tes in hoſtes ꝓſtrauerūt ex eis vndecim milia pe
ditū et equitū mille ſexcētos: vniūſos aūt i fu
gam vterūt: plures aūt ex eis vulnerati nudi
euaſerūt. Sȝ et ipſe liſias turpiť fugiēs euaſit
Et q̄ nō inſēſat⁹ erat: ſecū ipe reputans fac
tā erga ſe diminucōem. et intelligēs inuictos
eſſe hebreos dei oipotentis auxilio inītētes. mi
ſit ad eos. ꝓmiſitq; ſe ↄſēſuꝝ omībꝫ q̄ iuſta
ſūt: et regē ↄpulſuꝝ amicū fieri. Annuit aūt
machabeus precibꝫ liſie: in omībꝫ vtilitati cō
ſulēs. Et queciiq; machabe⁹ ſcripſit liſie de
iudeis: ea rex ↄceſſit. Nā erant ſcripte iudeis
eplē a liſia ſiquidē hūc modū ↄtinētes. Liſi/
as: pplō iudeoꝝ ſalutē. Iohēs et abeſſalon q̄
miſſi fuerāt a vob̄ tradētes ſcripta poſtulabāt
vt ea q̄ p illos ſignificabant̄ iplerē. Quecunq;
igit̄ regi potuerūt perferri expoſui: et q̄ res p/
mittebat ↄceſſi. Si igit̄ in negocijs fidē con
ſeruaueritis. et deinceps bonoꝝ vob̄ cauſa eſ
ſe temptabo: de ceteris aūt p ſinglā vba man
daui et iſtis et hijs q̄ a me miſſi ſūt colloq̄ vo
biſcū. Bene valete. Anno cēteſimoquadrage
ſimooctauo mēſ̄ die dioſcori viceſima et quā
ta. Regis aūt eplā iſta ↄtinebat. Rex antio/
ch⁹: liſie frī ſalutem. Patre nr̄o int̄ deos trāſ
lato nos volentes eos q̄ ſūt in regno nr̄o ſine
tumultu agere et rebꝫ ſuis adhibere diligenci
am: audiuim⁹ iudeos nō ↄſēſiſſe patri meo vt
traſferent̄ ad ritū grecoꝝ. ſȝ tenere velle ſuū
inſtitutū: ac ꝓpterea poſtulare a nob̄ ↄcedi ſi
bi legitima ſua. Volentes igit̄ hāc q̄ȝ gētem
quietā eſſe: ſtatuētes iudicauimus tēplū reſti
tui illis: ut agerēt ſcḋm ſuorum maiorum cō/
ſuetudinē. Bene igit̄ feceris ſi miſeris ad eos
et dextrā dederis: ut cognita noſtra voluntate
bono aīmo ſint: et vtilitatibꝫ proprijs deſerui
ant. Ad iudeos vero regis epiſtola talis erat.
Rex āntioch⁹: ſenatui iudeoꝝ. et ceteris iudeis
ſalutē. Si valetis ſic eſtis vt volum⁹: ſȝ et ipi
bene valem⁹. Adijt nos menela⁹ dicens: vel/
le vos deſcendere ad vr̄os qui ſunt apud nos
hijs igitur q̄ commeant uſq; ad diem triceſi/
mū mēſis xandici dam⁹ dextras ſecuritatis:
vt iudaici vtantur cibis et legibꝫ ſuis ſicut et
pri⁹: et nemo eoꝝ vllomodo moleſtiā paci
at̄ d̄ hijs q̄ p ignorāciam geſta ſūt. Miſim⁹ aūt
et menelaū q̄ vos alloq̄t̄. Valete. Anno cēte
ſimoquadrageſimooctauo xandici mēſ̄ q̄nde
cīma die. Miſerunt aūt etiā romani eplām ita
ſe habentē. Quintus memmius et titus manili
us legati romanoꝝ: pplō iudeoꝝ ſalutē. De
hijs que liſias cognat⁹ regis ↄceſſit vobis. et
nos ↄceſſim⁹: d̄ q̄bꝫ aūt ad regē iudicauit re/
ferendū. ↄfeſtim aliq̄m mittite diligencius in
ter vos ↄferentes: ut decernam⁹ ſicut cōgruit
vobis. Nos enī antiochiam accedim⁹. Ideo
q̄ȝ feſtinate reſcribere: ut nos q̄ȝ ſciam⁹ cui⁹ e/
ſtis voluntatis. Bene valete. Anno cēteſimo
q̄dragesimooctauo q̄ntadecima die mēſ̄ xādici.

Capitulum xij

Hijs factis pactionibꝫ liſias pergē-
bat ad regem: iudei aūt agriculture
operam dabant. Sed hij qui reſe
derant timothe⁹ et appolloni⁹ gē
nei filius. ſȝ et iheronim⁹ ⁊ demophon. ſup hos
et nichanor cipriarches non ſinebant eos in
ſilencio agere et quiete. Ioppite vero tale q̄=
dā flagicium perpetrarunt. Rogauerūt iudeos
cū quibus habitabant aſcendere ſcaphas q̄s
parauerant cum vxoribꝫ et filijs: q̄ſi nullis ini
miciciis inter eos ſbiacētibꝫ. Secūdū omune
itaq; decretū ciuitatis. et ipis acquieſcentibꝫ pa
cisq; cauſa nichil ſuſpectum habentibꝫ: cum in
altum proceſſiſſent ſubmerſerūt nō min⁹ du/
cētos. Quā crudelitatē iudas in ſue gētis hoīes
factā ut ↄgnouit. pcepit viris q̄ erāt cum ipſo
et inuocato iuſto iudice deo venit aduerſus in
terfectoēs fratrū: ⁊ portū q̄dē nocte ſuccēdit:
ſcaphas exuſſit: eos aūt q̄ ab igne ēfugerāt
gladio peremit. Et cū hec ita egiſſȝ diſceſſit q̄
ſi iteꝝ reuſur⁹: et vniūſos ioppitas eradicatu
rus. Sȝ cū cognouiſſet et eos q̄ erant iamnie
velle pari modo facere habitātibꝫ ſecū iudeis
iāmitis q̄s nocte ſupuenit. et portū cū nauibꝫ
ſuccēdit: ita ut lumē ignis appareret ihēroſoli
mis ab ſtadijs ducētis q̄dragīnta. Inde cum
iā abiiſſet nouē ſtadijs et iter facerēt ad timo/
theū: ↄmiſerūt cū eo arabes quinq; milia viri ⁊
eq̄tes quingēti. Cūq; pugna valida fieret et
auxilio dei ꝓſpere ceſſiſſet: reſidui victi arabes
petebant a iuda dextras ſibi dari ꝓmittētes ſe
paſcua daturos: et i ceteris ꝓfuturos. Iudas
aūt arbitratus vere in multis eos vtiles ꝓmi
ſit pacē: dextriſq; acceptis diſceſſere ad tabnacl̄a

sita. Aggressus est autē et ciuitatē quādam
firmā. pontibꝰ murisq; circūseptā q̄ a turb ha-
bitabat᷑ gētiū ꝓmiscuarū: cui nomē chaspin
Hij vero q̄ intꝰ erāt ꝯfidētes in stabilitate mu
rorū et apparatu alimoniarū remissiꝰ agebāt
maledictis lacessētes iudā ac blasphemātes:
et loquētes q̄ fas nō ē. Machabeꝰ autem in
uocato magno mundi p̄ncipe q̄ sine arietibꝰ et
machinis tꝑibꝰ iħu precipitauit iherichō: irru
it ferociter muris: et capta ciuitate ꝑ dn̄i volun
tatē inumerabiles cedes fecit: ita ut adiacēs
stagnū stadioꝝ duoꝝ latitudinis sāguie in
terfectoꝝ fluē vidēr᷑. Inde discessert stadia
septīgentaqn̄q̄ginta et venert i characha Ad
eos q̄ dicūt᷑ tibianei iudeos: et thimotheū q̄-
dē illis locis nō ꝯphēdrt: nulloq; negocio ꝑ
fecto regressus est: relicto in quodā loco fir-
missimo p̄sidio. Dositheꝰ aūt et sosipat᷑ q̄ e-
rāt duces cū machabeo pemert a timotheo r
lictos i p̄sidio decē milia viros At machabeꝰ o
dinatis cū se sex milibꝰ et ꝯstitutis ꝑ cohōtes:
aduꝰsus timotheū ꝓcessit hn̄tez secū cētumui/
gīti milia peditū: equitumq; duo milia quigen
tos. Cognito aūt iude aduētu timotheꝰ p̄mi
sit mulieres et filios et reliquū apparatū in p̄si
diū qd̄ carmon dicit᷑. Erat enī in expugnabi
le et accessu difficile: ꝓpt᷑ locoꝝ angustias.
Cūq; cohōs iude p̄ma apparuisset. timor ho/
stibꝰ incussus est ex p̄ńcia dei q̄ vniūsa ꝯspicit:
et in fugā vsi sūt aliꝰ ab alio: ita ut magis a
suis deicerent᷑. et gladioꝝ suoꝝ ictibꝰ debi/
litarent᷑. Judas aūt vehemēt instabāt puni/
ens ꝓphanos et ꝓstrauit ex eis triginta milia
viroꝝ. Ipe vero timotheꝰ incidit in partes
dosithei et sosipr̄is: et multis p̄cibꝰ postulabat
ut viuus dimitteret᷑: eo q̄ mltoꝝ ex iudeis
parētes haberet ac fr̄es q̄s morte eiꝰ decipi e/
ueirz. Et cū fidē ddisset r̄stituturū se eos scd̄z
ꝯstitutū: illesū eū dimiserūt ꝓpter fr̄uz salutē
Judas aūt regressus ē a carnīō iterfectis. vi
gintiquinq; milibꝰ. Post hoꝝ fugā et necem
mouit exercitū ad effron ciuitatē munitā in q̄
mltitudo diūsarū gēcium habitabat: et robusti
iuuenes ꝓ murꝭ ꝯsistētes fortit᷑ repugnabāt.
In hac autē machine mlte: et teloꝝ erāt appa
ratꝰ. Sꝫ cū oipotētē iuocassēt. q̄ potestate vi/
res hostiū ꝯfringit ceꝑrt ciuitatē: et ex eis qui
intꝰ erāt vigintiq̄nq; milia ꝓstrauert. Ind
ad ciuitatē scitarū abierūt: q̄ ab ierosolimis
sexcētis stadijs aberat. Cōtestātibꝰ aūt hijs q̄
apd̄ scitopolitas erāt iudeis. q̄ benigne ab eis
haberēt᷑ et tꝑibꝰ ifelicitatis. q̄ modeste secum
egerint: gr̄as agētes eis. et exhortati eciā dece
tero erga genꝰ suū benignꝰ eē venert ierososo
limā. die solēni septimanarū istāte. Et pꝰ pē
thecostē abiert ꝯt᷑ gorgiā ꝓpositū ydumee Ex
iuit aūt cū peditibꝰ tribꝰ milibꝰ: et eq̄tibꝰ qua/
dringētis. Quibꝰ egressis ꝯtigit paucos rue-
re iudeoꝝ. dositheꝰ vero q̄dē de bachinoris e/
ques vir fortis gorgiā tenebat: et cū vellꝫ illū
capere viuū. eques q̄dā de tracibꝰ irruit i eum
humerūq; eiꝰ amputauit: atq; ita gorgias ef
fugit i marisa. At ill᷑ q̄ cū hesdrin erāt diucius
pugnātibꝰ et fatigatis iuocauit dn̄m iudas ad
iutorē et ducē belli fieri: icipiēs voce patria. et
cū ymnis clamorē extollēs. fugā gorgie mili-
tibꝰ iecissit. Judas aūt collecto exercitu venit in
ciuitatē odollā. Et cū septima dies superueiret
scd̄z ꝯsuetudiez purificati i eodē loco sabbatū
egert. Et sequēti die venit cū suis iudas vt cō
pora ꝓstratoꝝ tolleret: et cū parētibꝰ ponerz
i sepulcr̄s patrijs. Inuenert aūt sb̄ tunicis in
terfectoꝝ de donarijs ydoloꝝ q̄ apd̄ iāniam
fuert: a q̄bꝰ lex ꝓhibet iudeos. Omibꝰ ḡ mai
festū factū ē: ob hāc causā eos corruisse. Om
nes itaq; bn̄dixert iustū iudiciū dn̄i: q̄ occulta
fecerat maifesta. Atq; ita ad p̄ces ꝯuersi roga-
uert: ut id qd̄ factū erat delictū obliuiōi tradē-
tur. At vero fortissimꝰ iudas hortabat᷑ ꝓpliz
ꝯseruare se sine pc̄ato: sub ocul᷑ videntes q̄ facta
sūt ꝓ peccat᷑ eoꝝ q̄ ꝓstrati sūt. Et facta col
lacōe duodeciz milia dragmas argēti misit ihe
rosolimā offerri ꝓ peccatis mortuoꝝ sacrifici/
uz: bene et religiose d̄ resurrectōe cogitās. Ni
si eni eos q̄ ceciderāt resurrecturos sperarz: sup
fluū videret᷑ et vanū orare ꝓ mortuis. Et q̄a
ꝯsiderabat q̄ hij q̄ cū pietate dormicōez acce-
perāt: optimā haberēt repositā gr̄am. Sancta
ḡ et salubris ē cogitacō ꝓ defunctis exorare: ut
a peccatis soluātur. Caꝑ xiij

Anno centesimoquadragesimo/
nono cognouit iudas āntiochū
eupatoris venire cū mltitudine
aduꝰsus iudeā: et cū eo lisiā pro
curatorē et ꝓpositū negocioꝝ
secū habentē peditū cētūdecem milia. et eq̄tuz

quinq̄ milia · et elephātes viginti duos: currꝰ
cū falcibꝰ trecētos · Cōmiſcuit aūt ſe illis et
menelaꝰ et cū multa fallacia d̓pcabat᷑ antio/
chū nō ꝓ patrie ſalute: ſ; ſperans ſe ꝯſtitui in
principatū. Sed rex regū ſuſcitauit animos ā
tiochi in peccatorē: et ſuggerēte liſia hunc eſſe
cauſaʒ omniū maloꝝ: iuſſit ut eis eſt conſue/
tudo apprehēſuʒ in eodē loco necari · Erat autē
in eodē loco turris quinq̄ginta cubitoruʒ: ag/
geſtū vndiq̄ hñs cineris. Hec proſpectum ha
bebat in preceps Inde in cinerē deici iuſſit ſacri
legum: omnibꝰ eum ꝓpellentibꝰ ad interituʒ
Et tali lege p̄uaricatoreʒ legis cōtigit mori:
nec terre dari menelauʒ · Et quidem ſatis iu/
ſte. Nā quia multa erga aram dei delicta cō/
miſit cuiꝰ ignis et cinis erat ſāctꝰ: ipe i cine/
ris morte dānatus eſt. Sed rex mēte effrena/
tus veniebat nequiorē ſe p̄re ſuo iudeis oſtēſu
rus Quibꝰ iudas cognitis precepit populo ut
die ac nocte dominū inuocarēt qꝫ ſicut ſemper
et nunc adiuuaret eos: quippe qui lege et p̄tria
ſāctoq̄ tēplo priuari vererēt᷑: ac ꝑpluʒ qui nū
per paululum reſpiraſſet · ne ſineret blaſphe/
mis rurſus nacōibꝰ ſubdi. Omnibus itaq̄ ſi/
mul id facientibꝰ et petētibꝰ a dño miſc̓diam
cū fletu et ieiunijs p triduū ꝯtinuū ꝓſtratis:
hortatus eſt eos iudas vt ſe ꝑpararent Ipe ve
ro cū ſenioribꝰ cogitauit · p̄uſq̄ rex admouēt
exercitū ad iudeā et obtineret ciuitatē exire: ꝛ
dñi iudicio committere exitū rei · dās itaq̄ po/
teſtatē omniū deo mūdi creatori · et hortatus
ſuos ut fortiter dimicarēt: et uſq̄ ad mortē ꝓ
legibꝰ · tēplo · ciuitate · patria · et ciuibꝰ ſtarēt ·
circa modin exercitū ꝯſtituit · Et dato ſigno
ſuis dei victorie · iuuenibꝰ fortiſſimis electis noc
te aggreſſus aulam regiam in caſtris interfe/
cit viros quatuordecim milia: et maximū ele/
phantoꝝ cū hijs q̄ ſuppoſiti fuerāt · Summo
q̄ metu ac perturbacōe hoſtium caſtra r̄plen
tes: rebuſq̄ ꝓſpere geſtis abierūt Hoc autē
factū ē die illuceſcēte: adiuuāte eū dñi ꝓtectō
ne. Sʒ rex accepto guſtu audacie iudeoꝝ arte
difficultatē locoꝝ tēptabat: et bethſure qđ
erāt iudeoꝝ p̄ſidiū munitū caſtra āmouebat ſ;
fugabat᷑ · impingebat᷑ · minorabat᷑. Hijs aūt
qui intꝰ erāt iudas neceſſaria mittebat. Enū
ciauit aūt miſteria hoſtibꝰ rodochꝰ quidaʒ de
iudaico exercitu: qui requiſitꝰ cōprehēſus ē
et concluſus Iterū rex ſermonē habuit ad eos q̄
erāt in bethſuris: dexterā dedit · accepit · abijt ꝯ
miſit cū iuda: ſuperatus eſt. Vt aūt cognouit
rebellaſſe philippū antiochie q̄ relictꝰ erāt ſup ne
gocia · mente conſternatꝰ iudeos d̓pcans ſubdi
tuſq̄ eis iurat de omnibꝰ q̄bꝰ iuſtū viſū eſt: et
reconciliatꝰ obtulit ſacrificiū · honorauit tēpluʒ
et munera poſuit: machabeū āplexatꝰ ē: et fe
cit eū a ptolomaide uſq̄ ad gerrenos duceʒ ꝛ
principē. Vt aūt venit ptolomaidā grauit̓ fere
bāt ptolomēſes amicicie conuētōeʒ indignan/
tes: ne forte fedꝰ irrūperēt. Tūc aſcēdit liſias
tribunal: ꝛ expoſuit racōʒ · et ꝑpluʒ ſedauit: reū
ſuſq̄ ē antiochiā · Et hoc mō regis ꝓfectō ꝛ re
ditus proceſſit. Capitulum xiiij

SEd pꝰ trienniū tēpꝰ cognouit
iudas et q̄ cū eo erāt d̓metriuʒ
ſeleuci cū multitudie valida et
nauibꝰ p portuʒ tripol' aſcēdiſſe
ad loca oportuna: et tenuiſſe re
giones aduſus antiochū et eiꝰ ducē liſiā. Al/
chimꝰ aūt q̄dā q̄ ſūmꝰ ſacerdos fuerat · ſed vo
luntarie coinq̄natꝰ ē i tp̄ibꝰ ꝯmixtiōis. conſi
derans nullo modo ſibi eſſe ſalutē neq̄ acceſ
ſū ad altare: venit ad regē d̓metriū cētēſimo
quinq̄geſimo āno offerēs ei coronā aureā ꝛ pal
mā: ſup hoc et talos q̄ templi eē vidbant᷑. Et
ipſa q̄dā die ſiluit. Tēpꝰ aūt oportunum de/
mēcie ſue nactꝰ: et conuocatꝰ a demetrio ad cō/
ſiliū · et interrogatꝰ q̄bꝰ rebꝰ et ꝯſilijs iudei v
terēt᷑: rn̄dit. Ipi q̄ dicuntur aſſidei iudeoꝝ q̄
bꝰ p̄eſt iudas machabeꝰ bella nutriunt et ſedi
ciones mouēt: nec patiūt᷑ regnū eſſe quietuʒ
Nam et ego d̓fraudatꝰ parentum gloria · dico
aūt ſūmo ſacerdocō huc veni: p̄mo quidem vti
litatibꝰ regis fidē ſuās: ſecūdo aūt etiā ciuibꝰ
ꝯſulens. Nam illoꝝ p̄uitate vniūſū genꝰ no
ſtrū non minime vexat᷑. Sed oro hijs ſingu/
lis o rex cognitis: et regioni · et generi ſcd̓ʒ hu
manitatem tuā ꝓmulgatā oibus ꝓſpice · Nā
quādiu ſupeſt iudas: impoſſibile ē pacem eſſe
negocijs Talibꝰ aūt ab hoc dictis: et ceteri ami
ci hoſtiliter ſe hñtes aduerſus iudā · inflāmaue
runt demetriū. Qui ſtatiʒ nichanoreʒ p̄poſitū
elephātoꝝ ducē miſit in iudeā · datis mādatis
ut ip̄m quidē iudā caperet viuū: eos vero q̄
cuʒ illo erāt diſpergeret: ꝛ ꝯſtitueret alchimū
maximi templi ſūmū ſacerdotē Tūc gentes q̄

de iudea fugerāt iudam· ſegregatim ſe nichā
nori miſcebāt: miſerias ⁊ clades iudeoꝝ ꝓſpe
ritates rerū ſuaꝝ· exiſtimantes. Audiens itaqꝫ
iudei nichanoris aduētu· et ꝯuētu nacōnū: con
ſperſi terra rogabāt eū q̄ ꝓpliū ſuū ꝯſtituit i
eternū cuſtodiret: quiqꝫ ſuā porcōꝫ ſignis eui
dēcibꝫ ꝓtegit. Imperāte aūt duce ſtatim inde
mouerūt: ꝯuenerūtqꝫ ad caſtellū deſſau. Sy/
mon vero frater iude ꝯmiſerat cū nichanore: ſ;
ꝯterritꝰ ē repentino aduētu aduſarioꝝ. Nic/
hanor tū audiens virtutem comitū iude ⁊ ani
mi magnitudinē quā ꝓ patrie certamibꝫ ha
bebāt: ſāguine iudiciū facere metuebat. Quā
obrē ꝑmiſit poſſidoniū et theodotū· et mathi/
ā· vt darēt dextras atqꝫ acciperēt: et cū diu de
hiꝭ ꝯſiliū ageret̄· et ipe dux ad multitudinē
retuliſſet omniū vna fuit ſētēcia amiciciis an/
nuere. Itaqꝫ diē ꝯſtituerūt q̄ ſecreto int̄ ſe age
rent: et ſingul' ſelle ꝓlate ſunt et poſite. Pre/
cepit aūt iudas armatꝰ eſſe locis oportunis:
ne forte ab hoſtibꝰ repente mali aliqđ oriretur
Et ꝯgruū colloquiū fecerunt. Morabatur aūt
nichanor iheroſolimis: nichilqꝫ iniq̄ agebat:
gregeſqꝫ turbarū q̄ ꝯgregate fuerāt dimiſit
Habebat aūt iudā ſemꝑ carū ex animo: ⁊ erat
viro incliatꝰ. Rogauitqꝫ eū ducere vxorem:
filioſqꝫ ꝓcreare. Nupcias fecit: quiete egit: cō/
muniterqꝫ viuebāt. Alchimꝰ aūt vidēs cari/
tatē illoꝝ ad inuicē ⁊ ꝯuēcōnes: venit ad de/
metriū et dicebat nichanorē rebꝰ alienis aſſē
tire: iudāqꝫ regni inſidiatorē ſucceſſorē ſibi de/
ſtinaſſe. Itaqꝫ rex exaſperatꝰ et peſſimis huiꝰ
criminacōnibꝫ irritatꝰ ſcripſit nichanori dicēs:
grauit' q̄dem ſe ferre de amicicie ꝯuēcōne: iube/
re tū machabeū citiꝰ vinctū mittere antiochi/
am. Quibꝫ cognitꝭ nichanor ꝯſternabat̄: et
grauiter ferebat ſi ea q̄ ꝯuenerant irrita faceret
nichil leſus a viro: ſ; q2 regi reſiſtere nō pote
rat oportunitatē obſeruabat qua ꝑceptū ꝑfi/
ceret. At machabeꝰ vidēs ſecū auſteriꝰ agere
nichanorē· et ꝯſuetū occurſū ferociꝰ exhiben/
tem: intelligēs nō ex bono eſſe auſteritatē iſtā:
paucis ſuoꝝ ꝯgregatꝭ occultauit ſe a nicha
nore. Qđ cū ille cognouit fortit' ſe a viro pre/
uētū: venit ad maximū ⁊ ſāctiſſimū tēplū: et ſa/
cerdotibꝫ ſolitas hoſtias offerentibꝫ· iuſſit ſibi
tradi virū. Quibꝫ cū iuramēto dicētibꝫ neſcire
ſe vbi eſſet q̄ q̄rebat̄: extēdēs manū ad tem/
plū iurauit dicēs. Niſi iudā vinctū m̄ tradi/
deritis iſtud dei fanū in planiciē deducā· ⁊ al/
tare effodiā: et tēplū h' libero patri ꝯſecrabo Et
hiꝭ dictis abijt. Sacerdotes aūt ꝓtendētes
manꝰ in celū inuocabāt eū q̄ ſemꝑ ꝓpugnatō
eſſet gentꝭ ipoꝝ· h' dicētes. Tu dn̄e vniuſo
rū q̄ nulliꝰ idiges: voluiſti tēplū habitacōnis
tue fieri i nob. Et nūc ſancte ſāctoꝝ oim dn̄e
ꝯſua ineternū impollutā domū iſtā: q̄ nuper
mūdata ē. Razias aūt q̄dā de ſenioribꝫ ab ihe
roſolimis delatꝰ ē nichanori vir amator ciui/
tatꝭ· et bn̄ audiens: q̄ ꝓ affectu pater iudeoꝝ
appellabat̄. Hic multꝭ tꝑoribꝫ cōtinēcie ꝓpo
ſitū tenuit i iudaiſmo: corpuſqꝫ et aiā tradē ꝯ
tentꝰ ꝓ ꝑſeuerācia. Volēs aūt nichanor ma
nifeſtare odiū qđ habebat i iudeos miſit mili
tes quingētos: vt eū ꝯprehēderēt. Putabat
eni ſi illū decepiſſēt: ſe ſe cladem iudeis maxi/
mā illaturū. Turb aūt irruere domū eiꝰ ⁊ ianu
am diſrūpere· atqꝫ ignē amouere cupiētibꝫ cū
iā ꝯphenderet̄ gladio ſe ꝑcuſſit: eligēs nobili/
ter mori poci'· q̄ ſubditꝰ fieri peccatoribꝫ: et cō
tra natales ſuos iniurijs indignis agi. Sꝫ cū
ꝑ feſtinacōꝫ nō certo ictu plagā dediſſet. ⁊ tur
be inter hoſtia irrūperēt recurrēs audacter ad
murū· ꝑcipitauit ſemetipſū viriliť i turbas: q̄
bꝰ velociter locū dantibꝫ caſui eiꝰ· venit ꝑ me
diā ceruicē. Et cū adhuc ſpiraret accēſus ani
mo ſurrexit: et cū ſāguis eiꝰ magno fluxu de
flueret· et grauiſſimis vulneribꝫ eſſet ſauciꝰ· cur
ſu turbā ptranſijt: et ſtās ſup quādā petrā ꝑrup/
tā· et iā exſāguis effectus: ꝯplexꝰ inteſtina ſua
vtriſqꝫ manibꝫ ꝓiecit ſup turbas inuocās dn̄a
torē vite ac ſpūs: vt h' illi iteꝝ redderet: atqꝫ
ita vita defūctꝰ eſt

¶ Caꝰ xv

Nichanor aūt vt cōꝑerit iudā eſſe
in locis ſamarie: cogitauit cū om
ni impetu die ſabbati ꝯmittere bel
lum. Iudeis vero qui illum ꝑ ne/
ceſſitatem ſequebantur dicentibus· ne ita feroci
ter et barbare feceris· ſed honorem tribue di
ei ſanctificacōis· et honora eū q̄ vniuſa ꝯſpicit:
at ille infelix interrogauit ſi ē potēs in celo qui
imꝑauit agi diē ſabbatoꝝ: et r̄ndentibꝫ illis·
ē dn̄s viuꝰ ipſe in celo potens q̄ iuſſit agi ſep
timū diē: at ille ait. Et ego potēs ſū ſup ter/
rā: q̄ impero ſumi arma et negocia regis im/
pleri. Tamen nō obtinuit vt cōſiliū ꝑficeret

Et nichanoꝛ quidem cū ſumma ſuperbia erec
tus cogitauerat cōmune tropheū ſtatuere de
iuda. Machabeꝰ aūt ſēp ↄfidebat cū omi ſpe
auxiliū ſibi a dño affuturū. et hortabatꝛ ſuos
ne formidarēt ad aduētū nacōnū ſꝫ i mēte ha/
berēt adiutoria ſibi facta de celo: et nunc ſpera
rent ab omnipotente. ſibi affuturā victoriam.
Et allocutꝰ eos de lege. et ꝓphetis: āmonēs
eciā certamina que fecerāt prius: ꝓmpciōres ↄ
ſtituit eos. Et ita animis eoꝝ erectis: ſimul
oñdebat gēciuꝫ fallaciam. et iuramentoꝝ pre
uaricacōem Singulos aūt illorū armauit nō
clipei et haſte municōne. ſed ſermonibꝫ opti/
mis et exhortacōnibꝫ: expoſito digno fide ſō/
nio: p qđ vniūſos letificauit. Erat aūt huiuſ=
modi viſus. Oniā q̄ fuerat ſummꝰ ſacerdos
virū bonū et benignū verecūdū viſu modeſtū
moribꝫ et eloquio decoꝝ. et q̄ a puero in v=
tutibꝫ exercitatus ſit. manus ꝓtendētem: ora
re pro omni populo iudeoꝝ. Poſt hoc appa
ruiſſe et aliū virū etate et gloria mirabilem: et
magni decoris habitudinēꝫ circa illū. Reſpon/
dentē vero oniā dixiſſe. Hic ē fratrū amatoꝛ ꝛ
populi iſrahel: hic eſt q̄ multū orat ꝓ pplō et
vniuerſa ſācta ciuitate ihrlm. ieremias ꝓpha
dei. Extendiſſe autem ieremiam dextrā: et de/
diſſe iude gladium aureū dicentē Accipe ſāctū
gladium munus a deo: in quo deicies aduer=
ſarios populi mei iſrahel. Exhortati itaqꝫ iude
ſermonibꝫ bonis valde. de quibꝫ extolli poſſꝫ
impetus. et animi iuuenum confortari: ſtatue
rant dimicare et ↄfligere fortiter ut virtus de
negocijs iudicaret: eo q̄ ciuitas ſancta et tem/
plum periclitarentur. Erat enim pro vxoribꝫ
et filijs. itemqꝫ pro fratribꝫ et cognatis minor
ſollicitudo: maximus vero et primus pro ſancti
tate timoꝛ erat templi: ſed et eos qui in ciuita
te erant non minima ſollicitudo habebat pro
hijs qui congreſſuri erant Et iam cum omeſ
ſperarēt iudicium futurum hoſteſqꝫ adeſſent
atqꝫ exercitus erat ordinatus beſtie equiteſqꝫ
oportuno loco cōpoſiti: conſiderans machabe
us aduentum multitudinis et apparatum vari
um armorum. ac ferocitatem beſtiarum exten
dens manus in celum. prodigia facientem do
minum inuocauit: qui non ſecundum armo=
rum potenciam. ſed prout ipſi placet dat dig
nis victoriam. Dixit autem inuocās hoc mo=
do. Tu domine qui miſiſti angelū tuum ſub
ezechia rege iude. et interfeciſti de caſtris ſen/
nacherib centumoctogintaquinqꝫ milia: ꝛ nūc
dominatoꝛ celorum mitte angelum tuum bo
num ante nos in timore et tremore magnitu=
dinis brachij tui: ut metuant qui cuꝫ blaſphe
mia veniunt aduerſus ſanctum populū tuū
Et hic quidem ita perorauit: nichanoꝛ autem
et qui cū ipſo erant cum tubiſ et canticis admo
uebant. Iudas vero et qui cū eo erant inuoca
to deo per oraciones congreſſi ſunt: manu q̄=
dem pugnantes. ſꝫ et dominum cordibus orā
tes proſtrauerunt non minus trigintaquinqꝫ
milia preſencia dei magnifice delectati. Cūqꝫ
ceſſaſſent et cum gaudio redirent: cognouerūt
nichanorem ruiſſe cum armis ſuis. Facto ita
qꝫ clamore et perturbacione ſuſcitata: patria
voce omnipotentem dominum benedicebant.
Precepit autem iudas qui per omnia corpoē
ꝛ animo mori pro ciuibus paratus erat: caput
nichanoris et manū cū humero abſciſā iheroſo
limā pferri. Quo cū pueniſſꝫ ↄuocatis ↄtribu/
libꝫ et ſacerdotibꝫ ad altarē: accerſiuit ꝛ eos q̄ i ar
ce erāt. Et oſtēſo capite nichanoris et manu
nepharia quā extēderat ↄtra domum ſanctam
omnipotentis dei: magnifice gloriatꝰ eſt. Lin
guā eciā impij nichanoris pciſā iuſſit ꝑticula/
tim auibꝫ dari: manū aūt dmētis contra tem/
plū ſuſpendi. Oēs igitꝛ celi benedixerūt dñꝫ
dicentes: benedictus qui locum ſuum inconta
minatum ſuauit. Suſpēdit aūt nichanoris
caput i ſūma arce: ut euidēs eſſet et maifeſtū
ſignū auxilij dei. Itaqꝫ oēs cōmuni cōſilio de
creuerūt nullo modo diē iſtū abſqꝫ celebrita/
te preterire: habere aūt celebritatē terciadecia
die mēſ adar: q̄ dicitꝛ voce ſiriaca p̄die mādo
chei die. Igitꝛ hijs erga nichanorē geſtis: et
ex illis tpibꝫ ab hebreis ciuitate poſſeſſa. ego
qꝫ i hijs faciā finē ſmōis. Et ſi quidem bene ꝛ
vt hiſtorie ↄpetit hoc et ipē velim: ſi autꝫ mi
nus digne: ↄcedēdum eſt michi. Sicut enim
vinum ſemper bibere aut ſemper aquā. contra
rium eſt: alterius autem vti dlectabile: ita legē
tibꝫ ſi ſemper exactus ſit ſermo nō erit gratꝰ
hic ergo erit conſummatus.

Explicit ſecundus liber machabeorum